

HERDULE

a další příslušenství pro paličkování

Diplomová práce

Markéta Serbousková

Ateliér Fišer/Nezpěvácová

Vedoucí DP - prof. Akad. arch. Jan Fišer

Ústav průmyslového designu / FA ČVUT

10. semestr 2020/2021

České vysoké učení technické v Praze, Fakulta architektury
2/ ZADÁNÍ diplomové práce
Mgr. program navazující

jméno a příjmení: **Markéta Serbousková**
datum narození: **18.2.1996**
akademický rok / semestr: **2020 / 2021 / 10. semestr**
obor: **Design**
ústav: **Ústav průmyslového designu 15150**
vedoucí diplomové práce: **prof. Akad. arch. Jan Fišer**
téma diplomové práce: **Sada na paličkovanou krajkou**

viz přihláška na DP

zadání diplomové práce:

1/ popis zadání projektu a očekávaného cíle řešení

Cílem projektu je navrhnout sadu pro tradiční krajkářské řemeslo.

2/ součástí zadání budou jasně a konkrétně specifikované jednotlivé fáze projektu, které jsou nezbytnou součástí řešení

Součástí projektu bude rešerše, průzkum vybrané problematiky, návrhová část včetně variant, konkrétní designové tvarování, volba materiálu, technická dokumentace a prezentace koncového výstupu.

3/ popis závěrečného výsledku, výstupy a měřítka zpracování

Výsledkem bude sada na paličkování v měřítku 1:1, plakát, technická dokumentace a elektronická prezentace.

4/ seznam dalších dohodnutých částí projektu (model)

Součástí bude model v měřítku 1:1.

24.2.2021 Serbousková
Datum a podpis studenta

24.2.2021 Jan Fišer
Datum a podpis vedoucího DP

Datum a podpis děkana FA ČVUT

01-03-2021

registrováno studijním oddělením dne

24.2.2021

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE
FAKULTA ARCHITEKTURY

AUTOR, DIPLOMANT: BcA. Markéta Serbousková
AR 2020/2021, LS

NÁZEV DIPLOMOVÉ PRÁCE:
(ČJ) SADA NA PALIČKOVANOU KRAJKU

(AJ) BOBBIN LACE SET

JAZYK PRÁCE: ČESKÝ

Vedoucí práce:	prof. Akad. Arch. Jan Fišer	Ústav: 15150 Ústav průmyslového designu
Oponent práce:	Ing. Jana Drašarová, Ph.D.	
Klíčová slova (česká):	Paličkování, paličkovaná krajkou, herdule, plošná textilie	
Anotace (česká):	Tato diplomová práce má za cíl představit a prozkoumat tradiční krajkářské řemeslo a zejména se zabývat krajkářským vybavením, jeho tvary, ergonomií a materiály. Výstupem by měla být kompletní sada na paličkování, včetně funkčního prototypu. Nová sada bude určena zejména začátečníkům, bude zjednodušená a důraz bude kladen na její skladnost.	
Anotace (anglická):	In my work I would like to introduce and explore traditional lace making craft with focus on lace making equipment, its shapes, ergonomics and materials. The result should be full bobbin lace set, including functional prototype. New set will be dedicated to beginners, it will be simplified and storable.	

Prohlášení autora

Prohlašuji, že jsem předloženou diplomovou práci vypracoval samostatně a že jsem uvedl veškeré použité informační zdroje v souladu s „Metodickým pokynem o etické přípravě vysokoškolských závěrečných prací.“

V Praze dne 21.5.2021

podpis autora-diplomanta

Serbousková

Tento dokument je nedílnou a povinnou součástí diplomové práce / portfolio a CD.

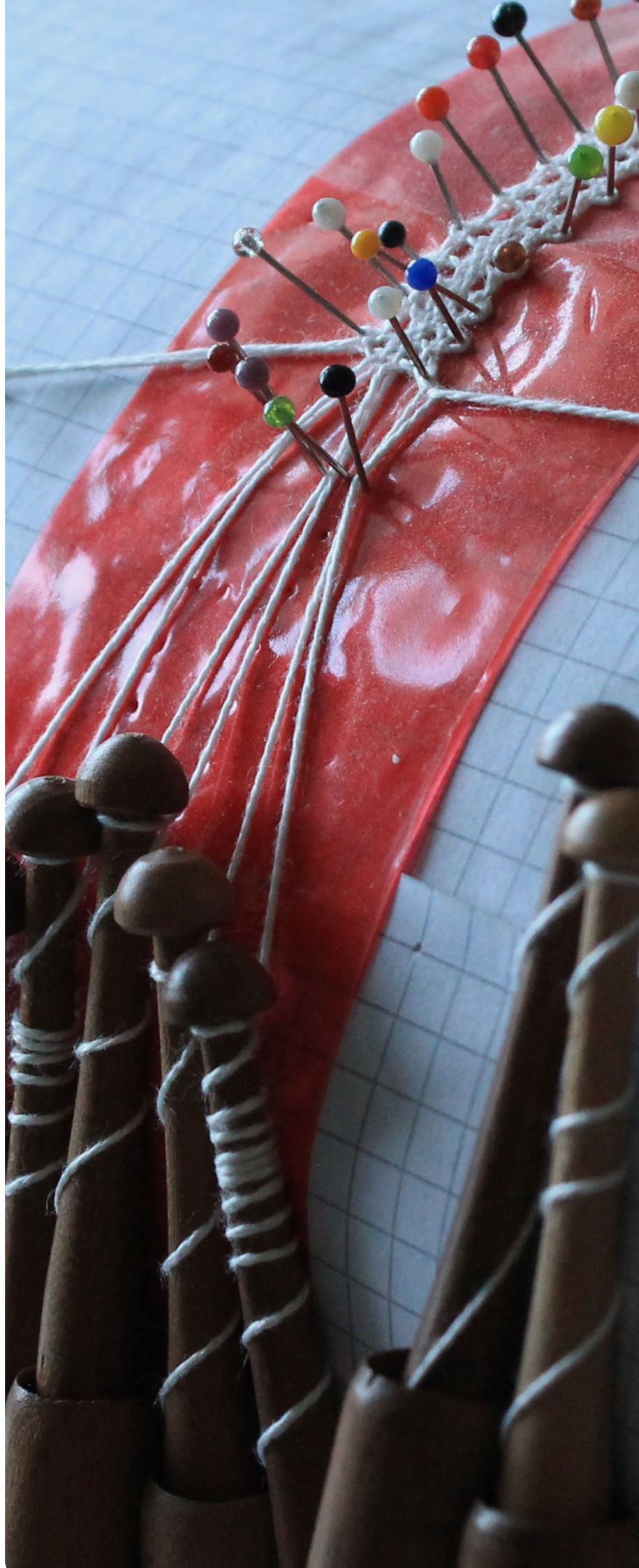
Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucím ateliéru Janu Fišerovi a Henrietě Nezpěvákové za všechny rady, konzultace a poznámky. Velký dík patří také mým babičkám. Babičce Františce Serbouskové za vyčerpávající množství literatury, a zejména za to, že mě k paličkování před dvaceti lety přivedla. Babičce Martě Demelové za vytrvalé skenování a zasílání textů i v době lockdownu a za korekturu textu. Za nedocenitelnou pomoc s přípravou 3D tisku děkuji tátovi Petru Serbouskovi. A za nekonečnou trpělivost a podporu děkuji svému manželovi.

Obsah portfolia

A) Úvod	4
B) Rešerše	
Paličkování	6
Pomůcky	
Herdule	8
Stojánek na herdule	11
Paličky	14
Podvinek	18
Dotazník	19
C) Výstup analýzy	23
D) Formulace vize	24
E) Prověřování variant	
Herdule	
Velikost herdule	27
Materiál měkké části herdule	28
Stojánek	
Stojánek	30
Testy tvarů zarážek	31
Paličky	
Velikost a tvar paliček	33
Materiál a textura	34
F) Výsledný návrh	
Návrh	36
Výroba modelu	39
Potah	40
Kompletace zarážky	43
Technická dokumentace	45
Přibližný rozpočet a cena	54
Distribuce	55
G) Závěr	56
H) Zdroje	57

A) Úvod

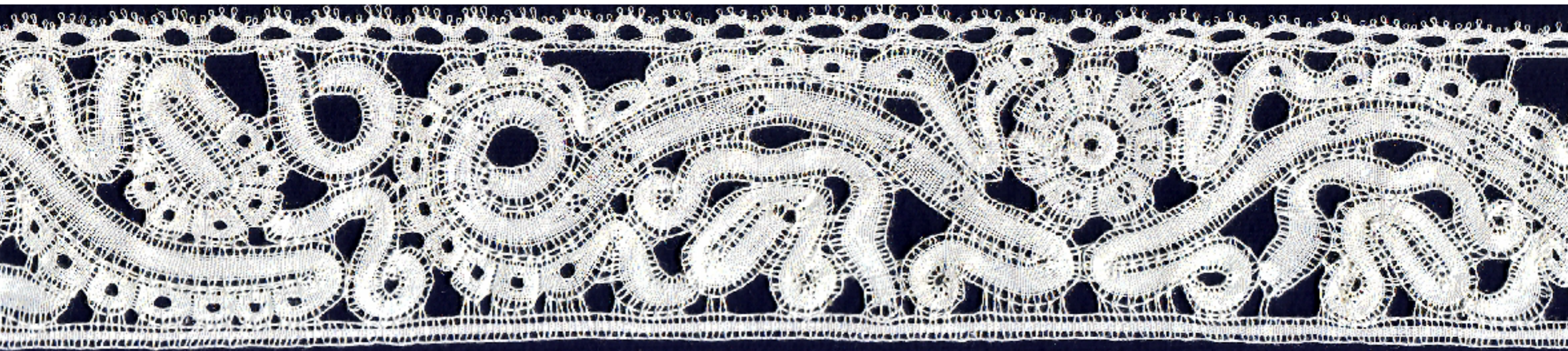
Tato diplomová práce má za cíl stručně představit tradiční krajkářské řemeslo a zejména se zabývat krajkářským vybavením, jeho tvary, ergonomií a materiály. Výstupem by měla být kompletní sada na paličkování, včetně funkčního prototypu.

Paličkování, herdule, podvinek, polohod, vamberecká krajka, to jsou pojmy, pod kterými si v dnešní době – zejména mladí lidé – neumí vlastně nic moc představit. Všechna tato slova přitom souvisí s výrobou tradiční plošné textilie, kterou jistě zná každý z nás – krajky. Z provedeného průzkumu vyplývá, že pouhá pětina krajkářek u nás je mladší 35 let, krajkářek mladších 25 let je pak pouhých 7 % (viz další rozbor dotazníku). V průběhu své práce budu nejčastěji skloňovat krajkářky v ženském rodě, protože mezi paličkujícími lidmi je pouhé 1,4 % mužů.

Mnoho ručních řemesel, které pracují s přízí nebo textilem, patří mezi rozšířené koníčky nebo i profese řady lidí. Paličkování se ovšem nijak velké popularitě netěší a to zejména proto, že na první pohled vypadá velice složitě. Odrazující nevýhodou je jistě také nutnost pořízení poměrně velkého množství náčiní – v porovnání například s pletením, pro které je zjednodušeně řečeno nutné pořídit první pár jehlic a klubko příze.

V této práci bych ráda navrhla sadu na paličkování, která bude mít ambice zaujmout nové potenciální krajkáře a krajkářky a vnést toto tradiční řemeslo opět do obecného povědomí nové generace.

B) REŠERŠE

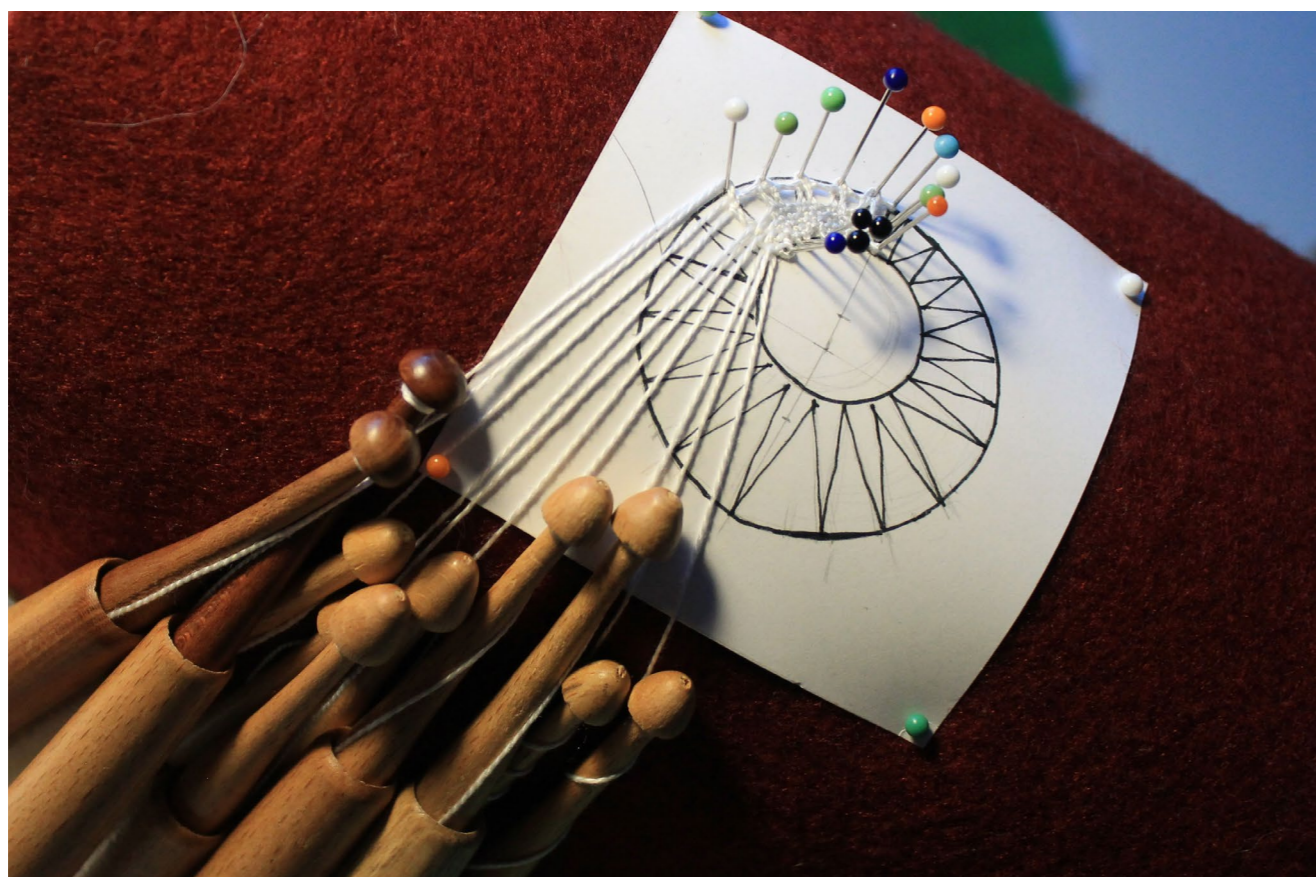
(B-1)

Paličkování

Paličkování je tradiční způsob zhotovení ozdobné plošné textilie – krajky. Tato technika využívá splétání nití namotaných na paličkách, které vzájemným křížením v předem určeném rytmu vytváří požadovaný vzor. Řemeslo se v průběhu historie proměňovalo, různí se i napříč regiony, avšak pomůcky jsou takřka pokaždé stejné. Vždy se využívala nějaká poduška, známá také jako herdula nebo polštář, paličky, takřka výhradně dřevěné, špendlíky a nitě.

Samotná krajka a její využití se samozřejmě také velmi proměňovaly. Původně byla krajka ozdobou oděvu šlechticů a církevních hodnostářů, v průběhu několika staletí však zlidověla a rozšířila se mezi prostý lid. Po nástupu strojově vyráběné krajky v 19. století mizí poptávka po ruční výrobě. Řemeslo však nezaniklo a v první polovině 20. století bylo díky úsilí talentovaných krajkářek povýšeno na druh moderního umění. Mezi nejznámější krajkářky zabývající se moderní paličkovanou krajkou patří například Emílie Paličková, Božena Rothmayerová a Marie Serbousková-Sedláčková, která získala ocenění na mezinárodní výstavě dekorativního umění v Paříži v roce 1925. (1-1)

Z českého prostředí vzešlo mnoho dalších nadaných krajkářek, avšak řemeslo se zdá být na ústupu. Výuka paličkování se ze škol přesouvá do volnočasových kroužků a kurzy v mnoha regionech zanikají. Dnes je nejvýznamnější školskou institucí, která vyučuje paličkování, Vyšší odborná škola textilních řemesel a Střední umělecká škola textilních řemesel v Praze (1-2), nebo Vzdělávací spolek uměleckých řemesel, který se zabývá vzděláváním dospělých v mnoha oborech umělecké řemeslné výroby, a jehož zakládající členkou je i současná přední česká krajkářka Iva Prošková (1-3).

Pomůcky

K výrobě tradiční paličkované krajky jsou zapotřebí základní pomůcky: polštář neboli herdule, paličky, špendlíky a nitě. Užitečnými doplňujícími nástroji jsou například malý háček, vidlička na vytahování špendlíků nebo velké špendlíky pro upevnění podvinku.

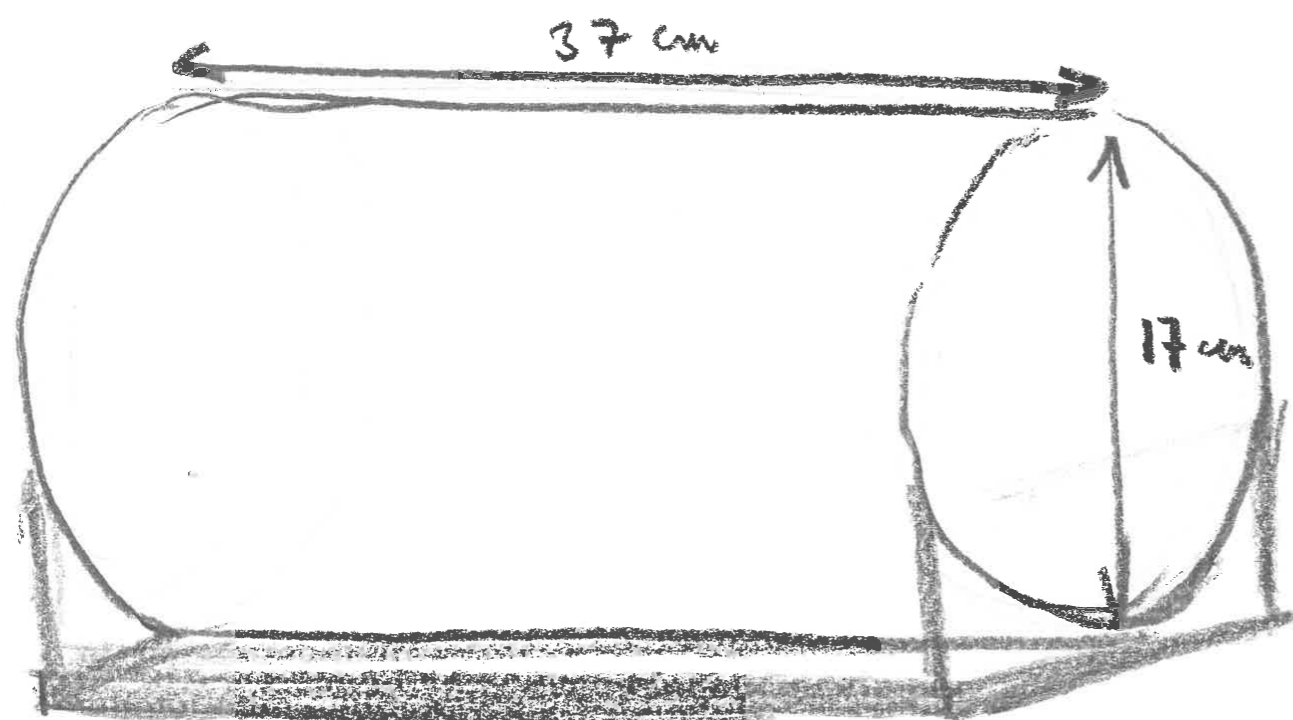
Herdule

Nejvýraznějším prvkem celé sady je válec zvaný herdule, který slouží jako podklad pro krajkou. Herdule bývá dlouhá asi 35 cm a poloměr válce má obvykle kolem 10 cm. Moje vlastní herdule má délku 37 cm a poloměr 8,5 cm.

Materiál pro výrobu herdule je tradičně látkový vak a výplň tvořená pilinami nebo senem. Látkový vak bývá zpravidla zdvojený, aby se dala jeho vrchní vrstva vyprat, protože krajkou se často přímo na herdule škrobí a může docházet k různému znečištění. Mnoho krajkářek si vlastní herdule vyrábí, avšak při domácí výrobě je důležité dbát na správné vycpání válce. Hlavní nevýhodou herdulí s takovou výplní je značná dráždivost pro alergiky, mezi něž se řadím i já. Dále je potřeba počítat s tím, že dochází k jistému seschnutí a stlačení výplně a je tedy potřeba herdule časem dovycpat.

K dostání jsou dále méně časté herdule polystyrenové, které však nemají dlouhou životnost, nebo herdule z filcu.

Důležitá je také správná váha válce, aby se při paličkování nepřevažoval.

Herdule však nemusí mít pouze tvar válce. V různých koutech světa se výroba krajkou rozvíjela různě, proto můžeme najít podušky rozličných tvarů – kulaté polštáře na jednoduchém stativu, složené soustavy více plošných polštářů, kombinace malého válce a polštáře a další.

U nás je nejrozšířenějším typem herdule právě válec vyplněný pilinami, z provedení průzkumu vyplývá, že jej používá více než 91 % dotazovaných krajkářek. Méně časté jsou duté válce na otočném stojanu (1,4 %), ploché kulaté polštáře „cookie pillow“ (2,7 %) a herdule s menším válcem a odkládacím polštářem (2 %).

(B-2)

(B-3)

U nás je stále nejrozšířenějším typem herdule plný válec na dřevěném stojánku.

(B-4)

Tento typ duté válcové herdule pochází z Itálie.

(B-5)

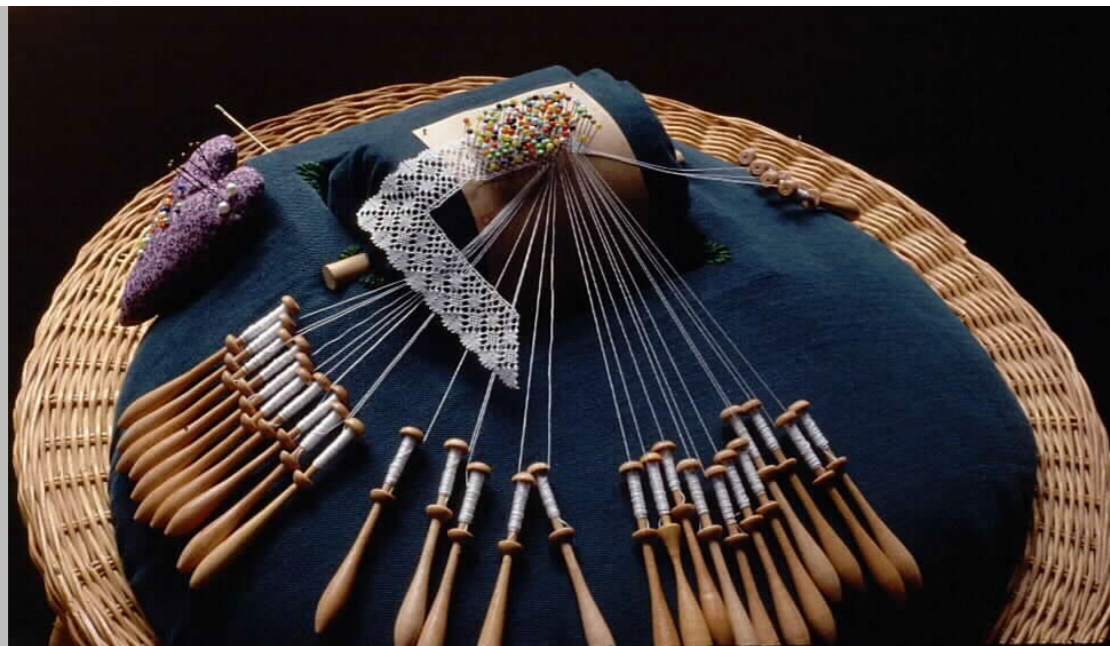

Herdule plněná ovčí vlnou ze sbírek muzea v massachusettském Ipswichi.

(B-6)

Tato kombinace menšího válce a polštáře pro odkládání paliček je údajně typická pro oblast Francie.

(B-7)

Miniatura paličkovacího setu pro děti.

(B-8)

(B-9)

(B-10)

Takzvaný „cookie pillow“ z Minnesoty, 19. století.

(B-11)

Herdule ve tvaru podlouhlého pytle typická pro Maltu.

(B-12)

Méně tradiční nastavitelný polštář s úložným prostorem z 19. století z Belgie.

(B-13)

„Block pillow“ je většinou blok pěny potažený látkou. Prostor pro paličkování lze uzpůsobit dle potřeby.

(B-14)

(B-15)

Stojánek na herduli

Aby se válec při paličkování nekutálel po stole, umísťuje se na stojánek, který bývá často složený ze dvou dřevěných prkýnek s obloukovým výřezem a dvou tyček, které drží celý stojánek pohromadě. Místo takového stojánku se ale také často používá ošatka, krabice, případně se poduška umísťuje na speciální stativ nebo vysokou stoličku.

Poloha válce při výrobě krajky není jen vodorovná, proto je dobré, pokud je možné jej naklánět na různé strany a samozřejmě je nutné válcem otáčet kolem osy rotace.

Nízký dřevěný stojánek je v České republice nejrozšířenějším druhem stojanu, využívá ho asi 50 % dotazovaných krajkářek. Dalším populárním druhem stojanu je vysoká stolička. Tento stojan stojí na zemi a vyvyšuje válec do pohodlné pracovní výšky 70 – 80 cm. Často také bývá nastavitelný a díky tomu umožňuje pohodlný posed. U nás ho využívá skoro 33 % krajkářek. Ošatku nebo krabici využívá na 7 % dotazovaných. Další možností je nevyužívat stojánek žádný a herduli si opřít o kraj stolu nebo na klín. Tuto variantu jsem do dotazníku nezahrnula, ale často se opakovala v individuálních odpovědích.

(B-16)

Tento nízký dřevěný stojánek je u nás zdaleka nejrozšířenější. Pro můj záměr jsem uvažovala nad jeho různými variantami.

(B-17)

Můj vlastní dřevěný stojánek.

(B-18)

Jako alternativa se někdy používá ošatka nebo kartonová krabice.

Vysoký stojan je druhým nejrozšířenějším typem stojánku v Čechách. Je ale velmi rozměrný a neskladný, proto jsem tuto variantu zavrhla.

Vysoký naklápěcí stojan naší babičky.

(B-19)

(B-20)

(B-21)

Krátká rešerše typické polohy sedu při paličkování.

(B-22)

(B-23)

(B-24)

(B-25)

(B-26)

(B-27)

Paličky

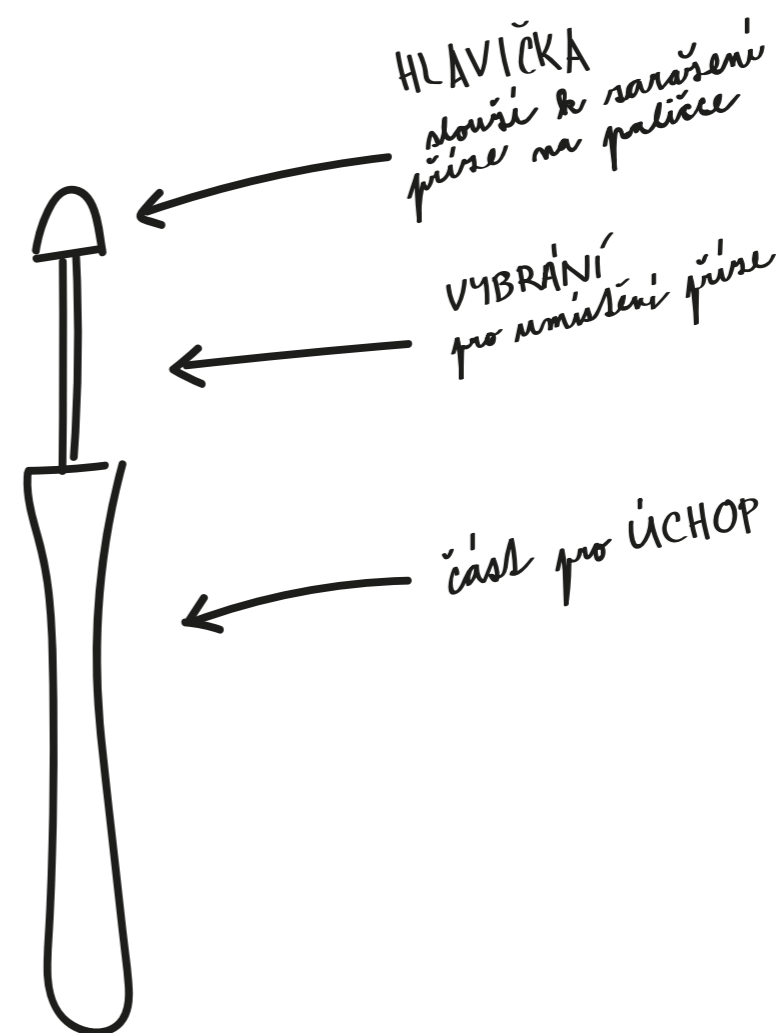
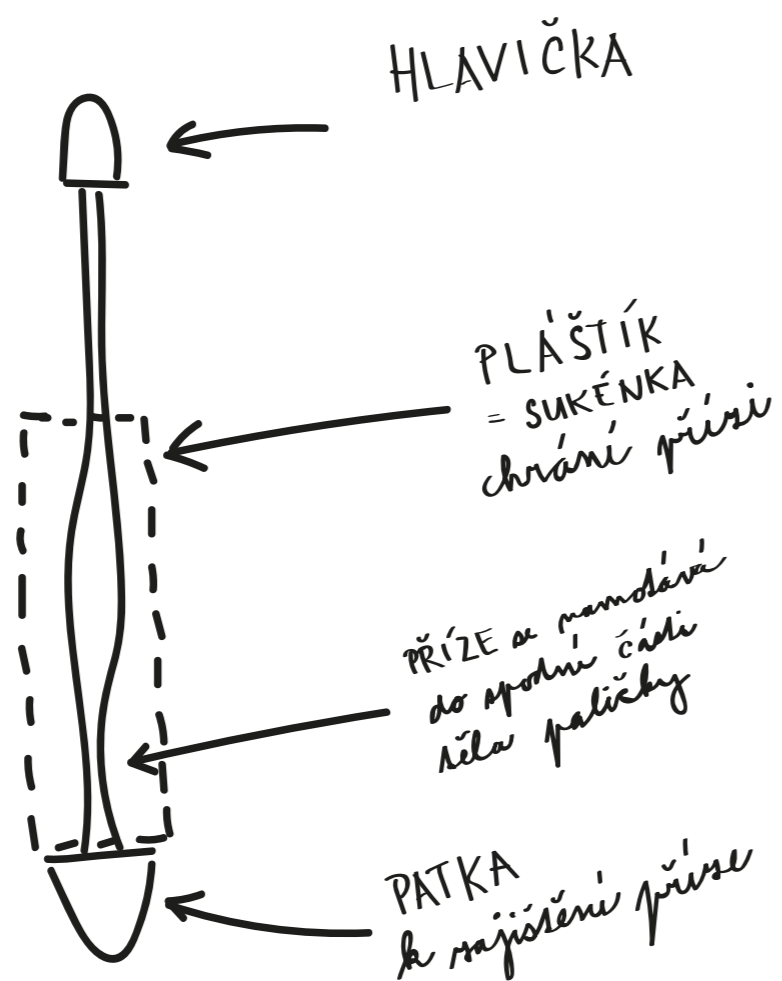
Paličky se zpravidla používají v párech a slouží k namotání nitě, která se poté postupným prohazováním paliček splétá do požadovaných vzorů. Paličky by se daly zjednodušeně rozdělit do dvou skupin – s pláštíkem a bez pláštíku.

Paličky s pláštíkem neboli „sukénkou“ se skládají ze dvou dílů – paličky, na kterou se namotá příze, a pláštíku, který je tvořen dutým válcovým kusem dřeva o tloušťce asi 1 mm. Pláštík na paličkách chrání namotanou přízi a – alespoň dle mého názoru – lehce zlepšuje klouzání paliček přes sebe, což může být výhodné pro zrychlení práce, ale možná trochu nevhodné zejména pro začátečníky. Zároveň je asi o jeden krok zdlouhavější takovou paličku připravit.

Bezpláštíkové paličky, rovněž někdy zvané „naháče“ jsou složeny pouze z jednoho kusu a zpravidla mají o něco kratší část pro namotání příze. Z provedené rešerše zajímavě vyplývá, že bezpláštíkové paličky jsou běžné zejména v zemích západní Evropy jako jsou Velká Británie nebo Španělsko, kdežto v Čechách nebo Německu jsou rozšířené paličky s pláštíkem.

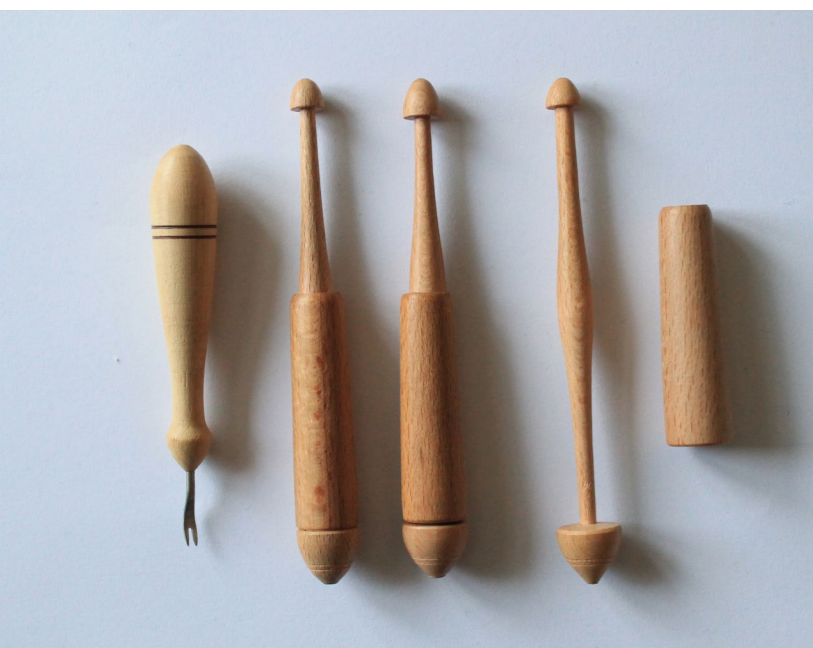
Materiálem pro výrobu paliček je takřka výhradně dřevo. Paličky mohou být soustružené nebo ručně vyřezávané. K dostání jsou i varianty vykládané kovem, soustružené hliníkové paličky, paličky se složitou dřevořezbou nebo paličky s barevnými skleněnými korálky, které pomáhají rozpoznat jednotlivé páry paliček. V současnosti existuje i několik dostupných 3D modelů pro tisk paliček.

Cena paliček se pohybuje mezi 14 – 26 Kč za bezpláštíkové a 22 – 32 Kč za paličky s pláštíkem.

Využití plástíkových a bezplástíkových paliček se u nás zdá být celkem vyvážené. Z 296 dotazovavyných používá plástíkové paličky 157 krajkářek, což je asi 53 %.

Mé vlastní paličky a vidlička na vytahování špendlíků

(B-28)

(B-29)

(B-30)

(B-31)

Bezplástíkové paličky jsou o něco rozšířenější, používá je více než 55 % dotazovaných. 26 respondentek uvedlo, že používá oba druhy paliček.

Nejčastějším zdobícím a zároveň odlišujícím prvkem paliček jsou různé vysoustružené vzory, ale také barva dřeva. Méně časté může být vykládání kovem.

(B-32)

(B-33)

(B-34)

(B-35)

Korálky pomáhají rozlišit jednotlivé paličky, případně páry paliček. Tento druh označení je typický zejména pro anglicky mluvící země. Paličky na obrázku patří do sbírky starožitností z Austrálie.

Paličky se dají i podomácku vyřezat vhodným nožem. U takových paliček je dobré povrch dobře ošetřit, aby nikde nedocházelo k zatrhávání nití. Tyto paličky vyráběla sama Iva Prošková.

(B-36)

Mimo tradiční dřevěné paličky lze výjimečně narazit na paličky tištěné na 3D tiskárně. Zde je několik příkladů paliček tradičních tvarů.

(B-37)

(B-38)

Velkou výhodou 3D tisku je možnost různých barevných variací nebo tvarů. Je ale vhodné myslet na to, aby nebyla palička příliš lehká a dobře napla nit, na kterou je namotná.

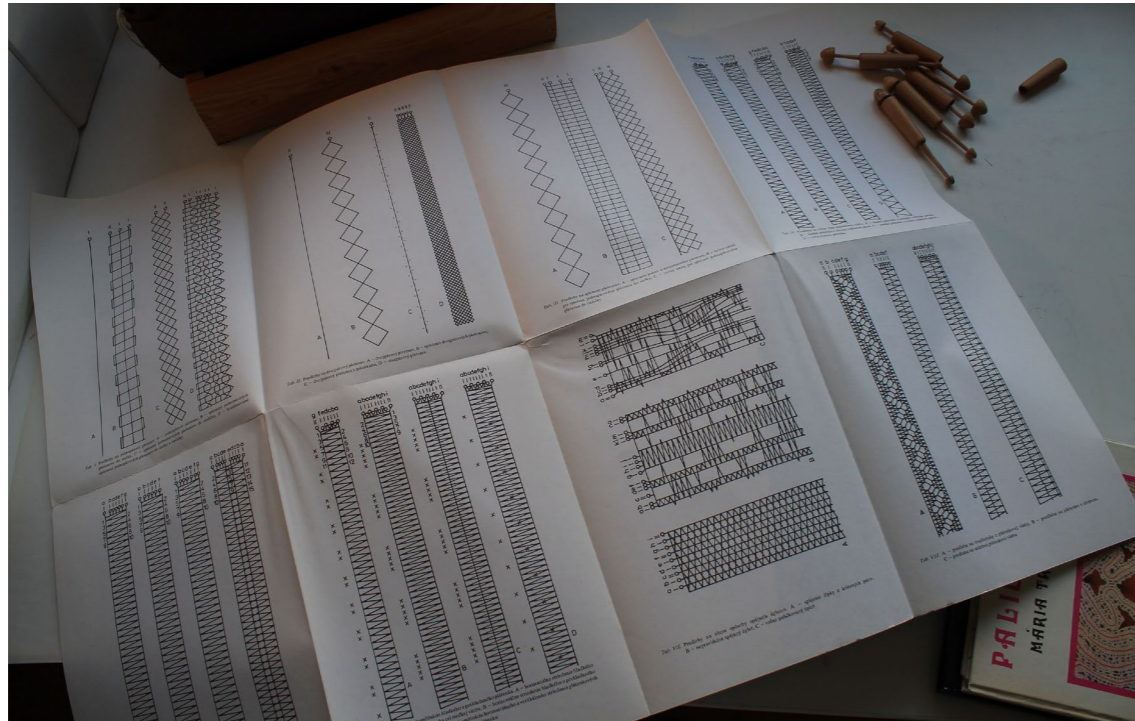
(B-39)

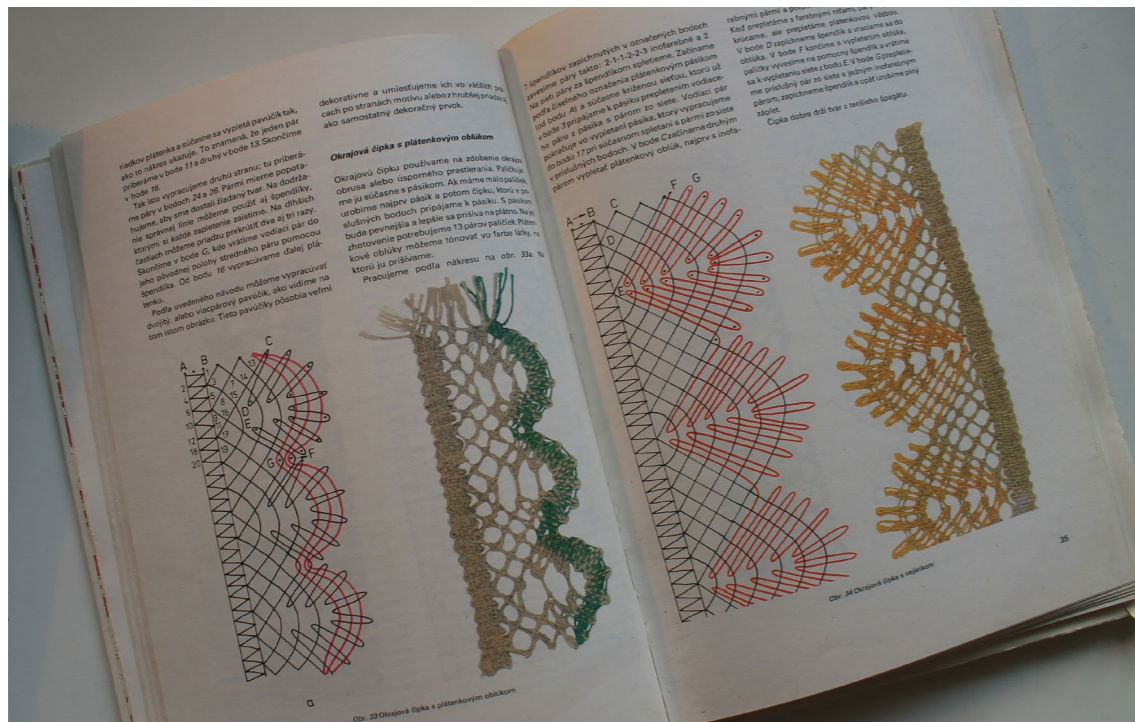
(B-40)

Paličkovat se dá z různých materiálů. Zde jsou jako příklad na 3D tištěné paličky namotané různobarevné drátky.

Rozložená předloha ze sbírky Škola paličkovanja od Vítězoslava Mišíka z domácí knihovny.

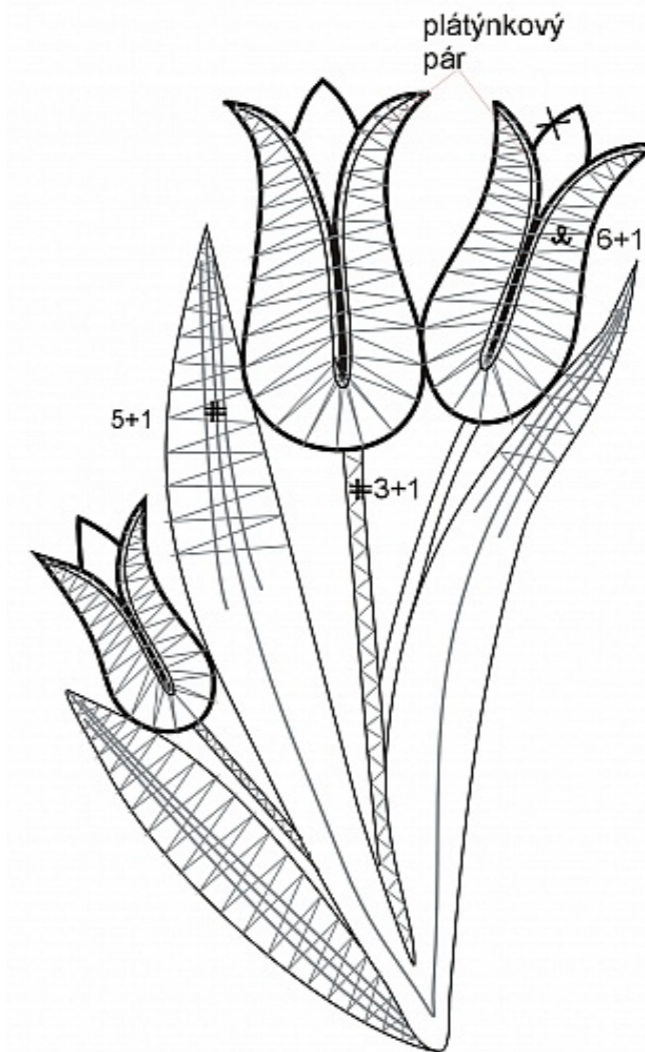
Podvinek části krajky z knihy Paličkujeme od Márie Trandžíkové.

Podvinek

Podvinek je vzor, podle kterého krajkářka paličkuje. Požadovaný vzor je nakreslený nebo natištěný na tvrdším papíře, vždy udává tvar, ale často také techniku, kterou se různé části paličkují. Po okrajích jsou vyznačené body, do kterých se postupně zapichují špendlíky a drží rozpracovanou krajkou na místě. U jednoduchého hodu vyznačuje cik-cak linka nitě tzv. vodivého páru paliček.

Pod podvinek se občas umísťuje navíc ještě jedna vrstva tvrdšího papíru. Podvinek může být ještě překryt tenkou průhlednou fólií, aby se inkoust při škrobení výsledné krajky nerozpil a neušpinil nitě.

Hotových podvinků je dostupné velké množství. Vzory jsou publikované v časopisech a knihách, odkud se daný vzor přenesne na hedvábný papír, ten se podloží tvrdší čtvrtkou a překryje se fólií. Dnes je ovšem nejsnadnější podvinek zakoupit, stáhnout a vytisknout z internetových knihoven.

Sedlická krajka, o.p.s.
autor: Emilie Vrbová

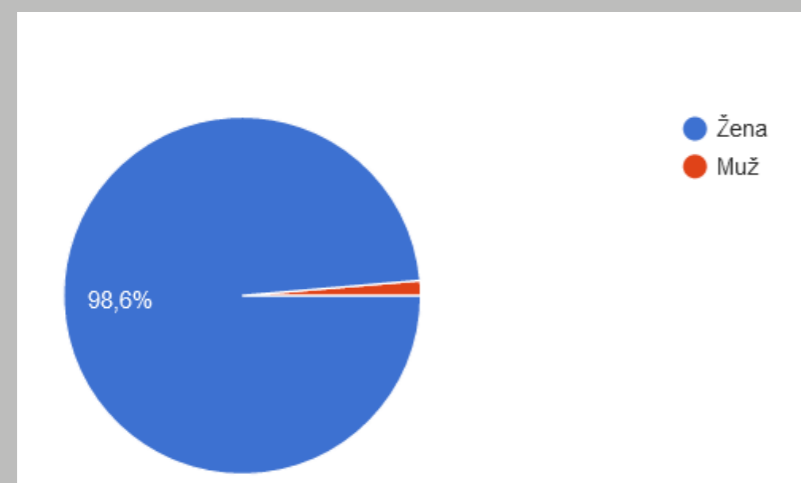
(B-41)

Dotazník

Jako součást průzkumu cílové skupiny jsem vytvořila jednoduchý dotazník, který se mi podařilo nasdílet do dvou nejpočetnějších facebookových skupin zabývajících se paličkováním - do skupiny Paličkování (1096 členů) a Paličkování pro začátečníky (1094 členů). Z důvodu nepříznivé pandemické situace kvůli covidu 19 se bohužel nekonaly kurzy a nebylo možné provádět průzkum osobně.

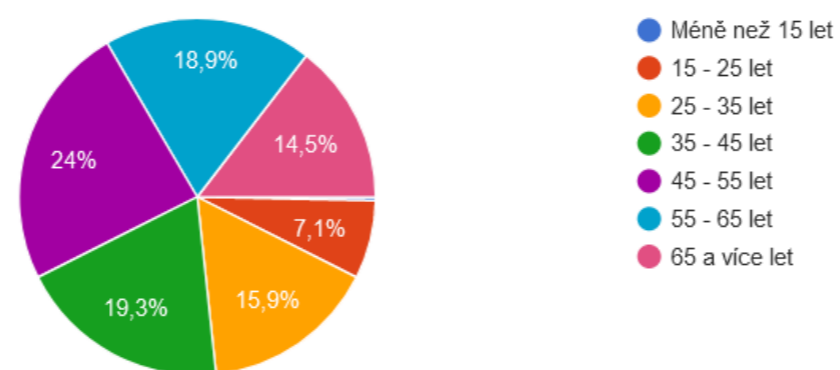
V dotazovaných skupinách se mi však podařilo nashromáždit 296 vyplněných dotazníků od českých, slovenských a polských krajkářek, ze kterých jsem posbírala zajímavá data. Je však nutné brát na zřetel, že data mohou být ovlivněna specifickou sociální bublinou dané komunity a nemusí být zcela objektivní.

Jste žena/muž?

Podle očekávání kralují krajkářskému řemeslu zejména ženy, proto mě velice potěšilo, že se mezi dotazovanými našli i čtyři muži, kteří tak tvoří 1,4 % respondentů.

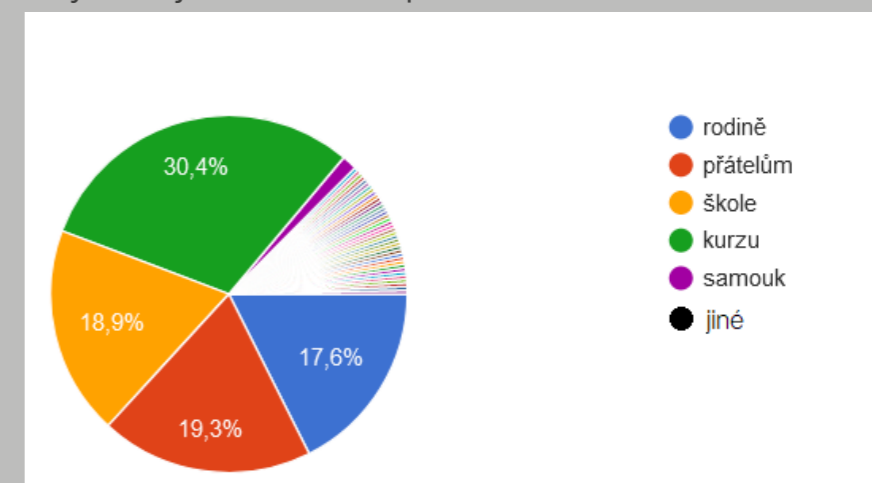
Věková kategorie.

V dotazu na věk jsem čekala větší zastoupení mladších ročníků zejména kvůli volbě média - facebookové skupiny. Proto mě poněkud překvapil velký počet odpovědí osob starších 65 let (celkem 43 odpovědí, což je 14,5 % vyplněných dotazníků).

Jak jsem již zmiňovala v úvodu, i přes možné zkreslení dat je věkový průměr celkem vysoký, kategorie mých vrstevníků (tedy do 25 let) je zastoupena pouhými 7,1 %. Celkem je respondentů mladších 35 let 23,3 %, což je v součtu méně než třeba samostatná kategorie 45 - 55 let (24%).

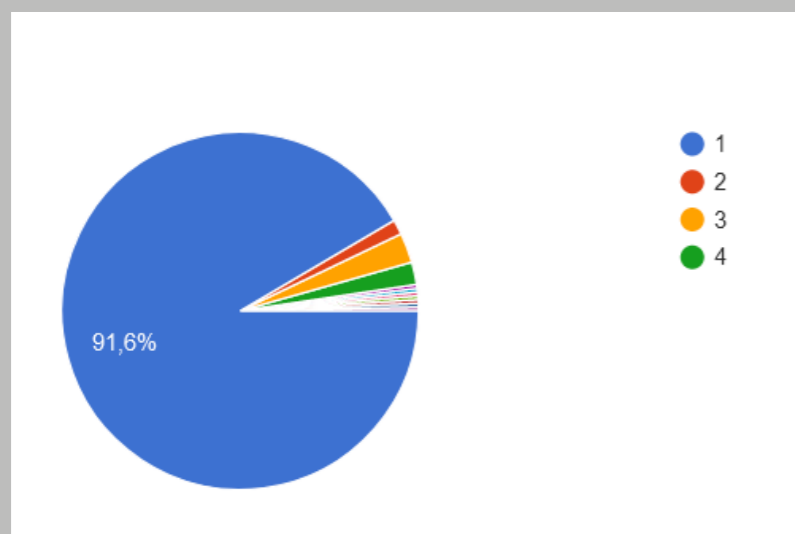
Díky čemu jste se dostala k paličkování?

Tímto dotazem jsem chtěla zjistit, zda se paličkování předává spíše v rodinných kruzích, nebo pod odborným dozorem učitele nebo školitele. Sama jsem se k paličkování dostala díky rodině, čímž ale spadám do nejméně zastoupené kategorie pouhých 17,6 %. Takřka polovina krajkářek se řemeslu naučí díky škole nebo kurzu.

V individuálních odpovědích převažovali samouci využívající knihy, časopisy nebo internetové návody.

Moje herdule vypadá nejvíc jako:

1)

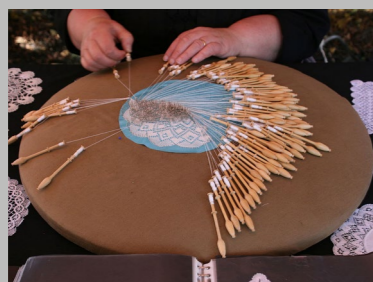
(B-2)

2)

(B-4)

3)

(B-42)

4)

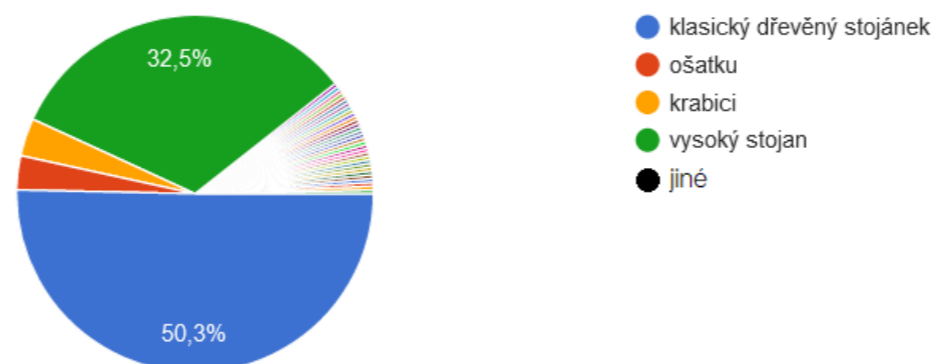

(B-9)

5) Jiná

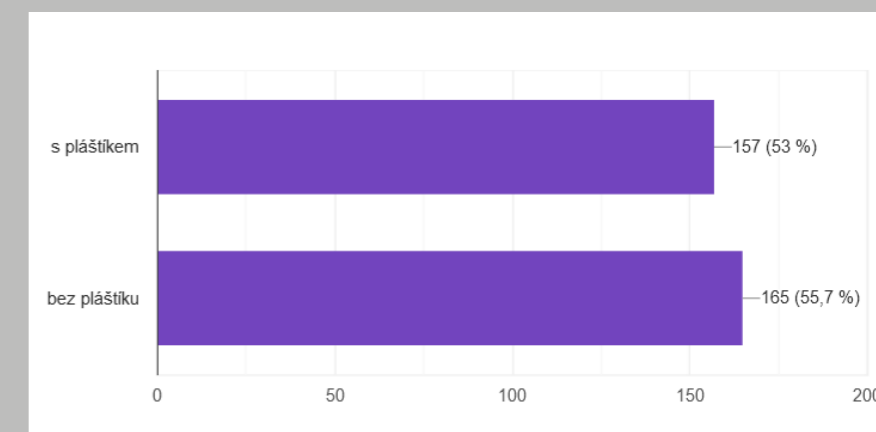
Podle očekávání českému krajkářství vévodí klasická válcová herdule. Ostatní jsou zastoupeny řadově v jednotkách kusů a nejsou ani tak snadno dostupné v tuzemských e-shopech s krajkářským vybavením. 7 individuálních odpovědí nejčastěji zmiňovalo využívání více druhů herdulí.

Jako stojánek používám:

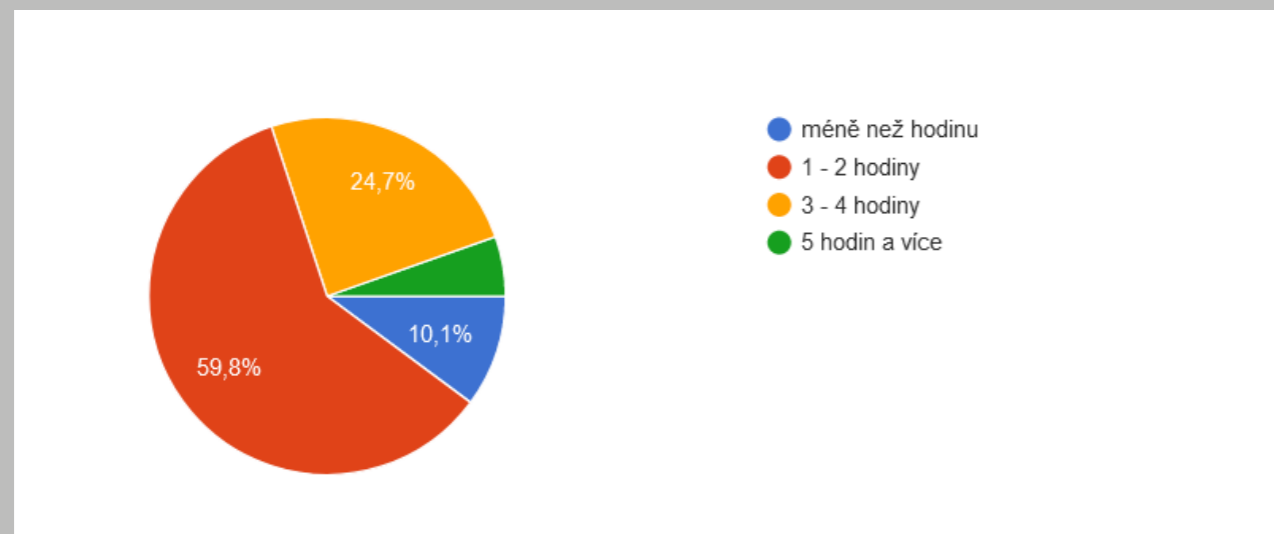
Klasický nízký dřevěný stojánek používá více než polovina dotazovaných. Velké popularitě se také těší vysoký stojan, který je však poměrně neskladný. Zajímavým zjištěním z individuálních odpovědí byla opakující se odpověď „žádný“. Několik respondentek preferuje paličkovat s válcem položeným v klíně, některé si válec opřou o hranu stolu. Pro zjednodušenou sadu na paličkování je tato možnost stojící za zvážení.

Paličky používám:

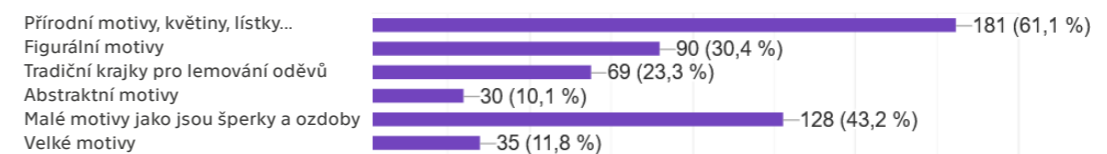
Popularita pláštíkových a bezpláštíkových paliček je takřka vyvážená, lehce převažují paličky bezpláštíkové. 26 respondentek také uvedlo, že používá oba druhy.

U paličkování strávím na jedno sezení:

90 % dotazovaných stráví u paličkování na jedno sezení více než hodinu, 30 % respondentů dokonce více než 3 hodiny. Za takovou dobu je vhodné mít možnost změnit polohu sedu a válce.

Oblíbené motivy

Ačkoliv se ve své práci nechci zabývat přímo samotnou krajkou, zjistit populární motivy bylo důležité kvůli volbě optimální velikosti herdule. U tvorby pro začátečníky spíše očekávám výběr menších motivů jako jsou ozdoby a šperky, případně drobné aplikace na oděv.

Z dalších zajímavých individuálních odpovědí:

- Madony, anděly
- loga kapel a obaly jejich CD - vlastní návrhy
- oděvní součásti
- dečky

Poslední dva dotazy byly věnovány osobnějším otázkám, které neobsahovaly možnost volby odpovědi. Tyto otázky byly dobrovolné. Všechny jsem pečlivě pročetla a vybrala nejzajímavější. Odpovědi jsou anonymní.

Máte na paličkování nějakou speciální vychytávku? Ať už je to oblíbený tvar paliček, ideální stolek, lampička nebo podložka. (93 odpovědí)

- „Protiskluzovou podložku, otočný stojánek na stůl, ale i židli na ven. Magnet na špendlíky s dlouhým hrotem na vypichování podvinků.“
- „Mnou vlastnoručně urobený valec a prvé paličky sú oblíbené na prácu. Valec je kratší a paličky sa pekne rozložia okolo neho.“
- „Mam uzasnou herduli s uloznym prostorem uvnitr - vynalez meho tatinka. A momentalne objavuju, co vsechno jde k palickovani sehnat. Nejvic me zaujalo predpichovatko na dirky pro spendliky, zatlacovatko (mam totiz porad otlaceny ukazovacek) a vytahovatko na spendliky :-)”
- „Na svícení při práci používám čelovku, nezavazí totiž tolik při práci. A když pracuji na většín a delší herduli, kterou si potřebuji natáčet, položím si ji do nějakého rohu, a herduli si natačím, jak potřebuji.“
- „Pouzdro na nůžky/háčky/pinzetu a „zásobník“ na zbylé páry paliček.“
- „Malé paličky 9 cm.“
- „Lampičku a lupu, když potřebuji.“
- „Kapsář na nůžky, háček, vytahováček špendlíků, který mám vždy při ruce. Tento kapsář mám vždy připíchnutý na herdulce a tedy nic nehledám a vždy mám vše po ruce.“

Celkově se často opakují doporučení na vhodné osvětlení práce, jehelníček, vhodné nerezové špendlíky, klidné pracovní prostředí a pořízení vidličky na vytahování špendlíků.

Jak jste se dostal/a k paličkování a co vás na něm baví? (182 odpovědí)

- „Když jsem se přistěhovala do Veselí nad Lužnicí, všechny mé spolužačky chodily na paličkování, tak jsem začala také. Nejprve jsem musela vyšíít 30 vzorníků a pak mi rodiče koupili vlastní paličky a maminka ušila herduli. Paličkuji od 2. třídy. Na střední jsem na čas přestala, ale pak jsem se k tomu zase vrátila. Dodělala jsem si rekvalifikační kurz v Praze u paní Proškové, protože mi ve školní družině zakázali učit děti paličkovat s tím, že na to nemám vzdělání. Nyní jezdím v létě do Oldřichova na kurzy vláčkové krajky. Ale baví mě i jiné techniky.“
- „Vždycky mě to lákalo. Ale jako samouk to moc nejde. Kurzy jsou u nás vzácné, takže se zadrželo až vlóni. Bohužel, po pár hodinách v září nám kurz zavřeli. Tak snad se brzy zase rozběhne.“
- „Páčili sa mi tylové čipky na kroji a nešlo mi do hlavy, ako je to možné urobiť. Keď bola možnosť v ZUŠ- je na výtvarnej naučiť sa paličkovať, využil som to a bavilo ma zdolávať výzvy v podobe nových väzieb a prvkov. Dnes paličkujem väčšinou čipky na kroj a rozkreslujem staré čipky.“
- „Díky kamarádce, která se hlásila na kroužek na základní škole. Moc mě to baví, jen na to nemám poslední dobou moc čas. Baví mě všeobecně ruční práce a moc ráda tvořím.“
- „K Vánocům jsem dostala herduli a začala jsem chodit do kurzu. Od malička mě bavilo tvořit a mám dobrou trpělivost, tak paličkování je přímo pro mě. Baví mě paličkovat složité práce, na kterých si můžu vyhrát. Nejraději dělám z bílé tenké bavlněné nitě a ráda používám půdice.“
- „Maminka mě naučila háčkovat, plést, vyšívát a šít. Paličkování se mi líbilo, ale nebyl nikdo, kdo by mě to naučil. Poznala jsem ženu, která je mou přítelkyní, a se svojí maminkou mi pomohly udělat si vlastní herduli, daly paličky a ukázaly základy. Moc toho neumím, často se k tomu nedostanu, ale velice mě to uchvátilo a jsem ráda i za to málo, co umím. Škoda, že tady u nás nejsou kurzy paličkování.“

Spousta příběhů se shoduje v tom, že se dívky poprvé setkaly s paličkováním díky rodině nebo přátelům. Mnoho z nich začalo také jako samouci, ale většina si po čase doplnila vzdělání díky kurzu nebo kroužku. Právě pro začínající samouky bych chtěla svůj produkt navrhnout.

C) Výstup analýzy

Díky podrobné rešerši se mi podařilo zmapovat velké množství existujících druhů a tvarů herdulí, paliček i stojánků. Podařilo se mi dohledat i méně rozšířené, avšak zajímavé materiály pro výrobu krajkářského náčiní jako třeba polystyrén, pěnu a vlněné plátno pro herduli, nebo třeba hliník a 3D tisk jako materiál pro paličky. Po zvážení různých variant na základě průzkumu i vlastní zkušenosti jsem se rozhodla zařadit volbu nových materiálů jako jeden z hlavních bodů redesignu. Tento bod je však zároveň také nejvíce kontroverzní, zejména pro konfrontaci se zkušenými konzervativními krajkářkami, které často nedají dopustit na piliny a seno. Věřím však, že nová mladá cílová skupina tyto změny ocení.

Velkým přínosem pro mě byla data zjištěná z dotazníku. Díky odpovědím se mi podařilo vyhodnotit některé trendy současných českých krajkářek. Zjistila jsem, jaký je nejpopulárnější druh herdule, jehož tvar jsem se rozhodla zachovat i pro další návrhy. Získala jsem přehled o populárních motivech a vzorech pro výrobu krajky. A v neposlední řadě jsem se dozvěděla i o různých drobných individuálních zlepšovácích a vychytávkách, které krajkářky používají.

V neposlední řadě jsem v rešerši zkoumala také estetickou funkci prvků paličkovací sady. Zatímco paličky jsou ve většině případů velice elegantní a krásné, nejvýraznější prvek – tedy herdule – bývá obvykle opomíjen. Válec je buď zjednodušený pytel připomínající sbalený spacák, nebo má naopak povlak s barevnými vzory, které ale strhávají pozornost od krajky. Proto bych se v návrhu tomuto prvku chtěla obzvlášť věnovat.

Vzhledem k tomu, že mým úmyslem je zaměřit se na začátečníky, zkoumala jsem také mnoho různých návodů a to ve formě obrázků nebo videí. Nejzajímavější návod byl v angličtině na youtubovém kanálu Red Cardinal Crafts, který ukazoval, jak lze vyzkoušet paličkování díky předmětům dostupným v běžné domácnosti (kartonu, polštáři, kolíčkům). Ačkoliv mě takový návod nadchl, rozhodla jsem se pro svůj návrh spíše zvolit jakousi střední cestu a navrhnout paličkovací sadu, která bude vhodná nejen na první vyzkoušení řemesla, ale bude sloužit jako funkční herdule třeba i pro zkušenější krajkářky.

D) Formulace vize

Cílem projektu je navrhnout skladnou, levnou a vzhledově atraktivní začátečnickou sadu na paličkování, která by mohla tradiční textilní řemeslo zařadit mezi populární háčkování, pletení nebo vyšívání, a oslovit mladší generaci lidí v přibližném rozmezí dvaceti až třiceti let.

Má vize pro vytvoření takového návrhu je následující.

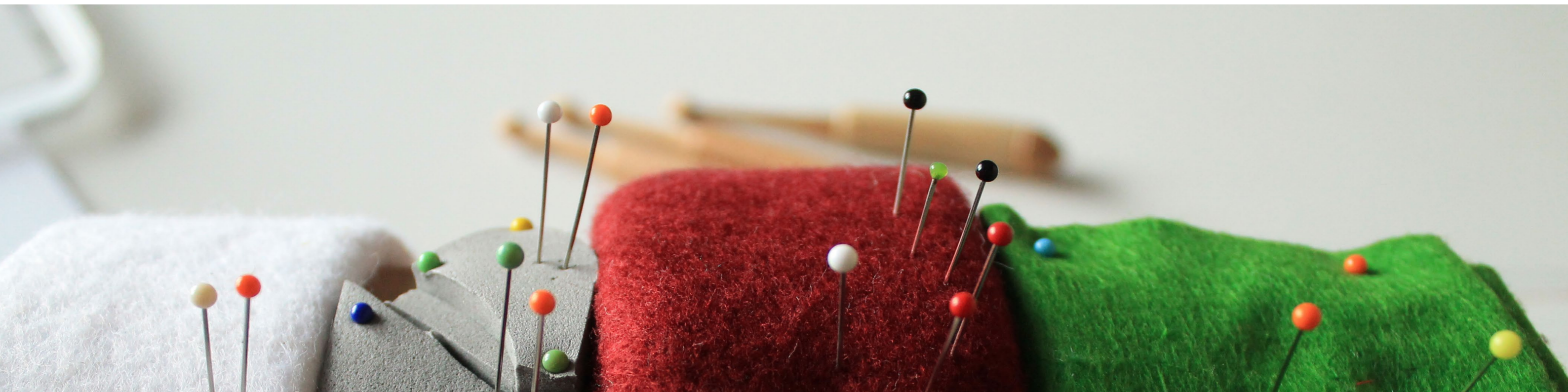
Především se budu snažit zmenšit herduli, aby svými rozměry neodrazovala od pořízení mladé lidi, kteří nemají moc úložného prostoru a zároveň pro ni chci použít jiné materiály, než je seno a piliny. Na základě provedené rešerše jsem se rozhodla pro herduli zachovat tradiční tvar válce, který má zejména výhodu velké plochy pláště. Válec bude využitý v celém svém objemu a to díky vnitřnímu úložnému prostoru. Sada bude sama o sobě skladná a minimálně pro začátek nebude potřeba k ní dokupovat další krabice nebo úložné košíky.

Paličky jsem se rozhodla navrhovat bezplášťkové, protože jejich navinutí je o něco snazší a jejich uskladnění bude jednodušší. Ráda bych navrhla takové paličky, jejichž páry bude od sebe snadné odlišit a to nejen vizuálně, ale i hapticky. U této zjednodušené sady počítám s využitím 5 – 10 párů paliček.

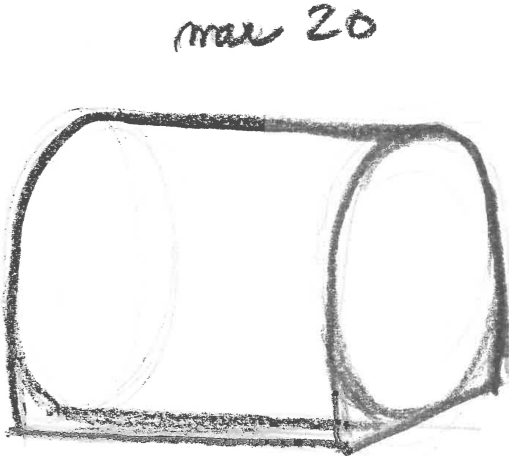
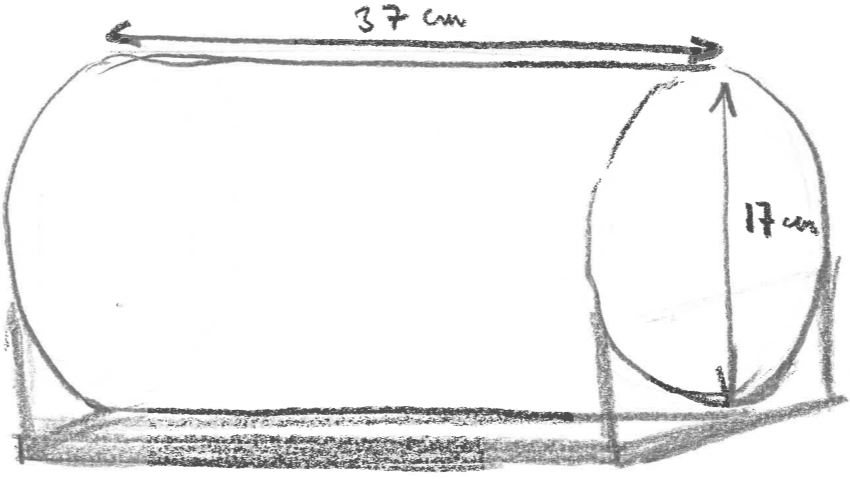
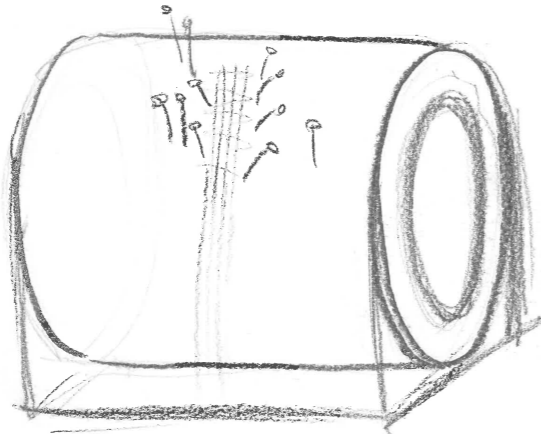
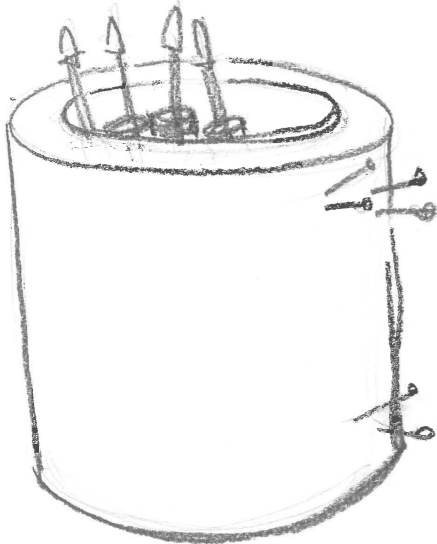
Začátečnická sada bude cílit na výrobu menších paličkových vzorů jako jsou tenké proužky krajky, šperky nebo jednoduché ozdoby. Cílem mé práce není navrhnout moderní vzory a podvinky, nebo určit nový směr využití krajky, ale nabídnou toto řemeslo jako zábavnou činnost pro mladou generaci lidí a podpořit jejich kreativitu a originální nápady.

Pro rozšíření nabídky bych ráda navrhla sadu v několika barevných variantách s možností dalších individuálních úprav a doplňků podle potřeb a přání konkrétního uživatele.

E) Prověřování variant

HERDULE

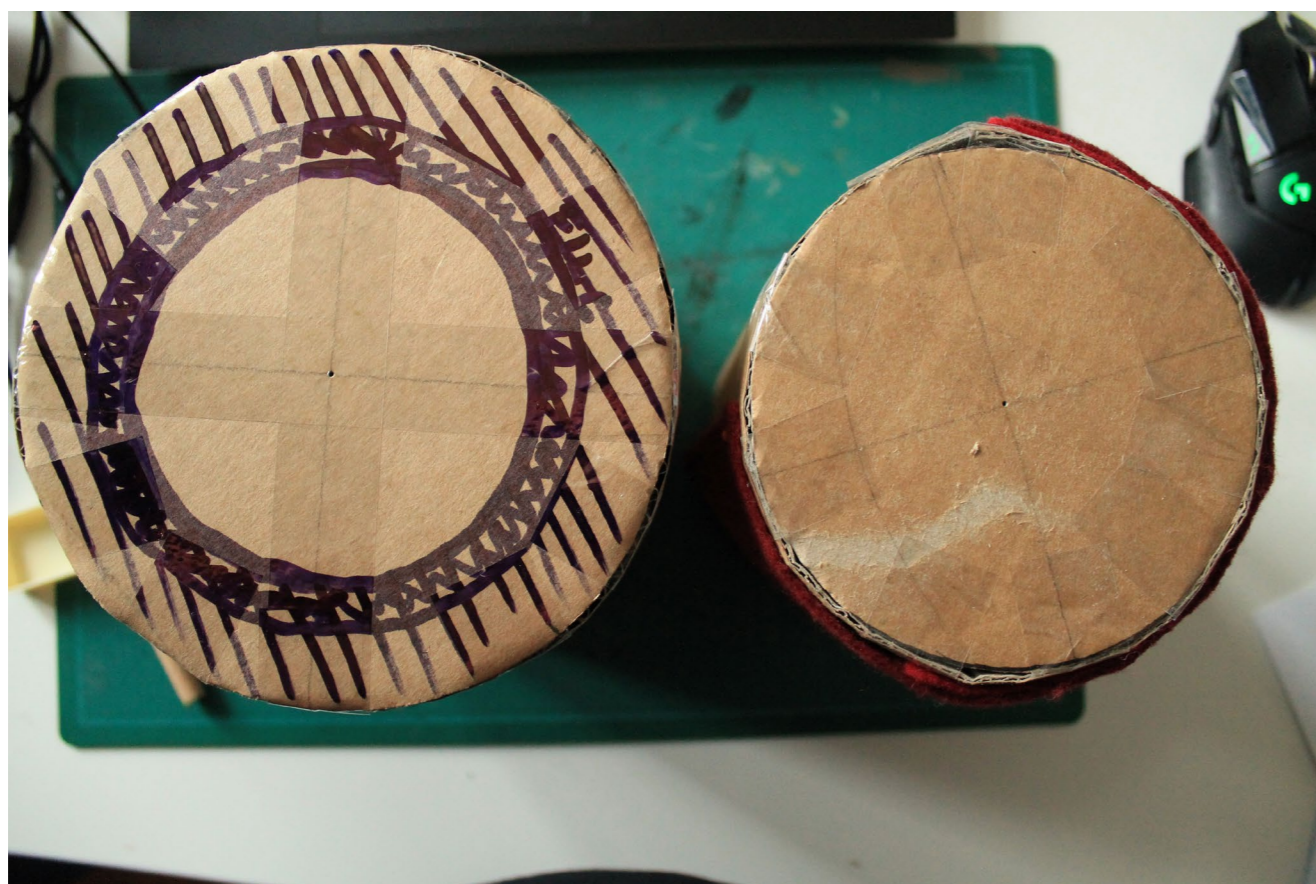
Velikost herdule

Vzhledem k tomu, že jsem byla odjakživa zvyklá pracovat s herdulí poměrně velkých rozměrů (37 x 17 cm), potřebovala jsem si ověřit funkčnost zmenšeného válce.

Pro lepší představu o nutných rozměrech jsem vyrobila několik kartonových modelů, na kterých jsem si vyzkoušela výrobu menších vzorů. Nejmenší otestovaný válec měl průměr 12,5 cm, výsledný návrh jsem se ale rozhodla udělat větší, aby byl zachován vnitřní úložný prostor.

Jak jsem již zmínila, herdule je určená pro výrobu menších vzorů jako jsou různé ozdoby, šperky nebo lemy. Velikost krajky je limitovaná nejen šířkou herdule (v tomto případě 20 cm), ale také okolním prostorem a možností odložit paličky. Délka krajky však může být delší než obvod válce, protože lze průběžně odmotávat.

Na zmenšeném modelu (vpravo) jsem otestovala menší paličkovanou ozdobu o průměru 4,5 cm. Průměr válce jsem nakonec zvětšila ze 12,5 cm na 15 cm, aby se rozšířil vnitřní úložný prostor.

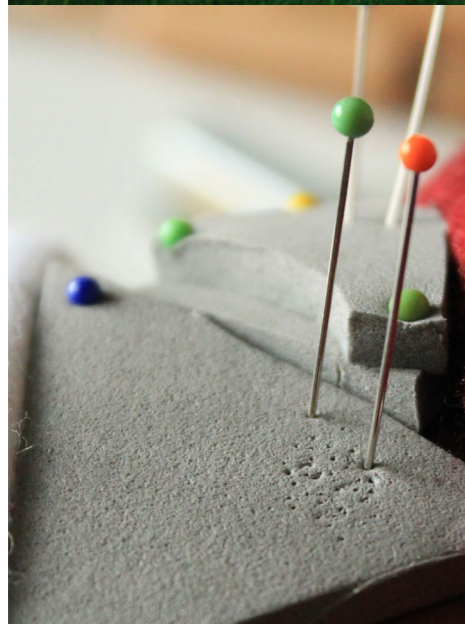
1. Vrstvená měkká plst'

I ve více vrstvách lze snadno zapíchnout špendlík, špendlík dobře drží. Vhodná jako vrchní vrstva. Prodává se pouze tenká (2 mm).

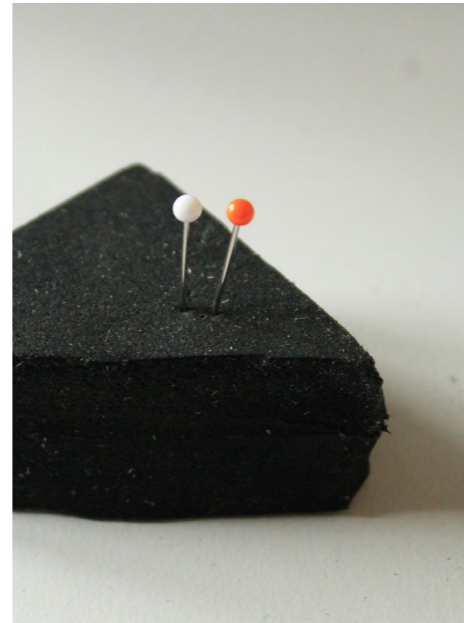
2. Látková dekorativní plst'

Plst' je tenčí, ale vlákna jsou mnohem více zahuštěná. Už ve dvou vrstvách se velice těžko propichuje. Naprosto nevhodná.

3. EVA pěna 5 mm (šedá)

EVA pěna menší hustoty, otestovaná ve vrstvách 5 a 10 mm. Ve vrstvě 5 mm funguje dobře, 10 mm se už špatně propichuje. Při propichování hodně pruží.

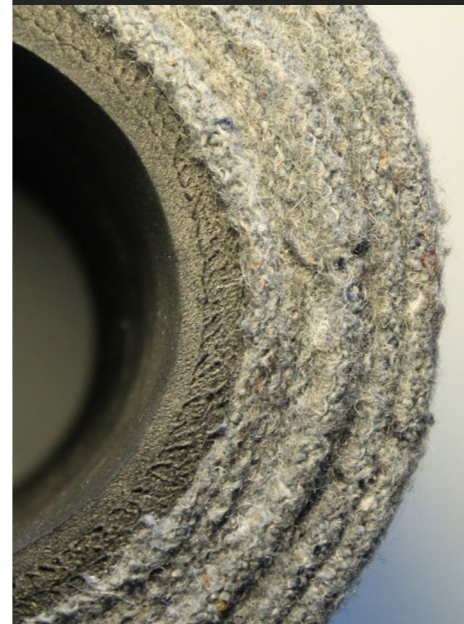
4. EVA pěna 10 mm (černá)

Hustější a tužší pěna dobře funguje ve vrstvě 10 mm, dobře se propichuje a zároveň špendlík dobře udrží. Ve dvou vrstvách (20 mm) už je příliš tuhá.

5. Šedá vlněná plst'

Zaplstěná šedá „deka“ má tloušťku 4 mm a funguje výborně i ve více vrstvách.

6. Finální kombinace

Finální kombinace 10 mm tuhé EVA pěny, která slouží jako pevnější základ a 20 mm vrstvené šedé plsti. Materiál se dobře propichuje, ale zároveň z něj špendlík nemá tendence vyklouznout.

Materiál měkké části herdule

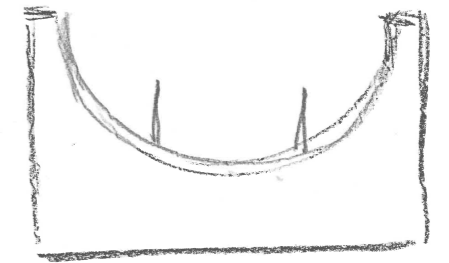
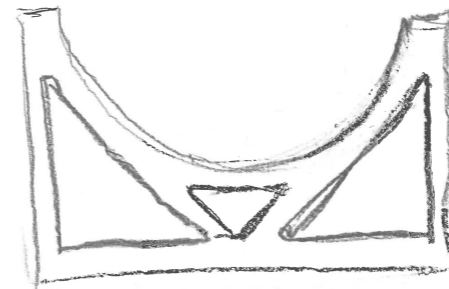
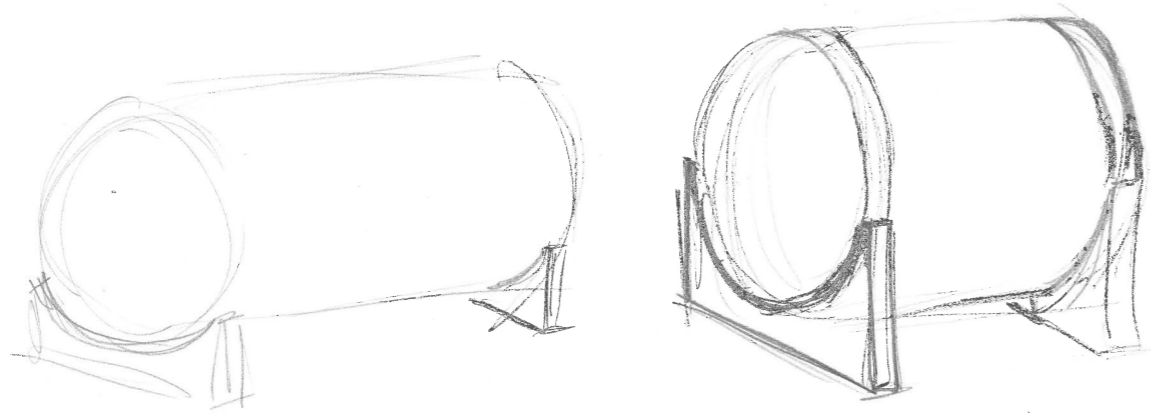
Důležitým prvkem návrhu byla volba vhodného materiálu pro měkkou část herdule. Během příprav jsem vyzkoušela různé varianty tenkého i silného vrstveného filcu, poretenu a různé hustoty polymerní pěny EVA. Rychle degradující materiály jako je karton nebo pěnový polystyren jsem pro tento výrobek zavrhla.

Nakonec jsem se rozhodla využít kombinaci hustější EVA pěny a silného filcu. Filc opakovaným zapichováním špendlíku nedegraduje, tuhá „nosná“ vrstva EVA pěny je na vpich méně namáhaná* a zároveň se pěna mírně zatáhne.

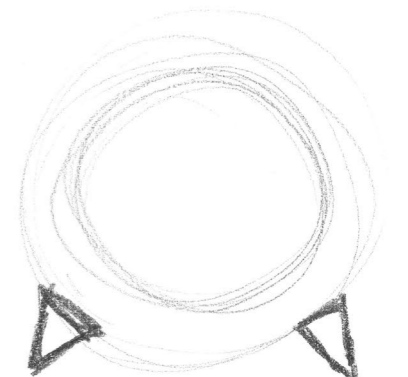
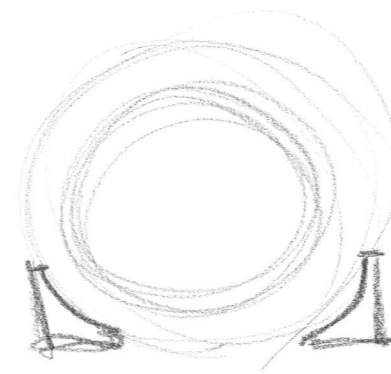
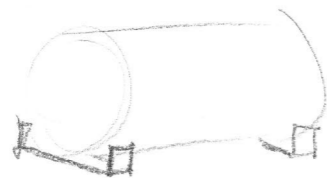
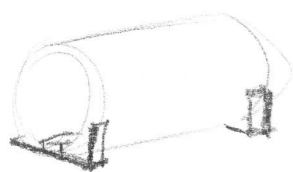
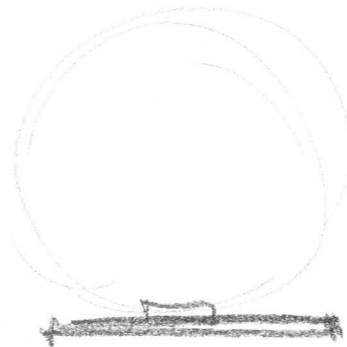
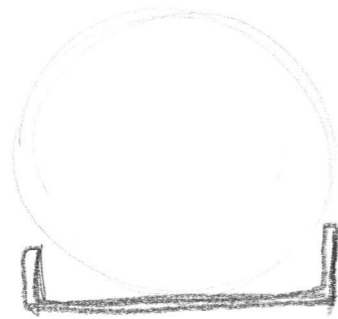
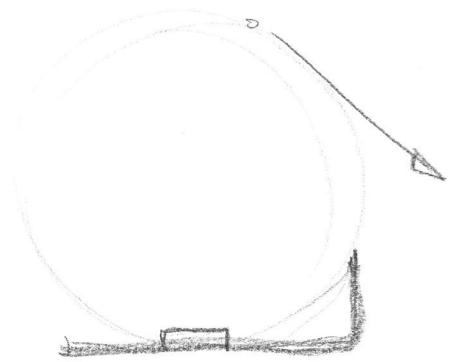
Měkká vrstva musí mít nejméně 3 cm tloušťky, aby se do ní daly zabodnout celé špendlíky. Běžná délka špendlíků nabízených v galanteriích je asi 2,8 cm bez hlavičky, existují kratší i delší varianty. Špendlíky se zpravidla zapichují pod určitým sklonem, takže se do tloušťky 3 cm vejdou i ty delší. (Vzorky, které se mi během lockdownu podařilo nahromadit, se pohybovaly v rozmezí 2,6 – 3,3 cm.)

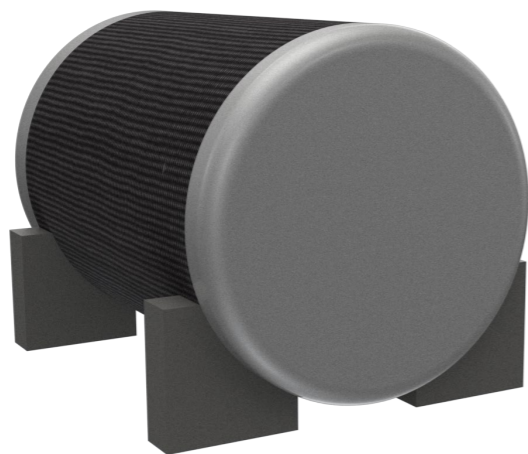
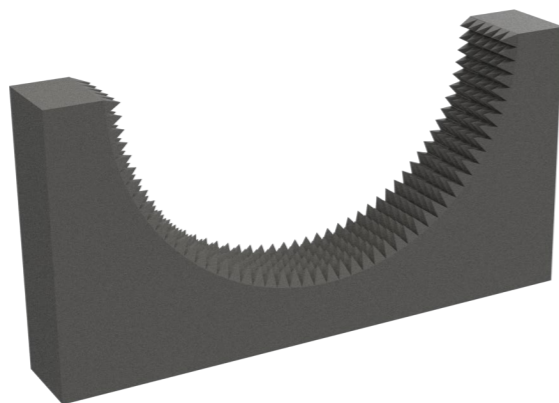
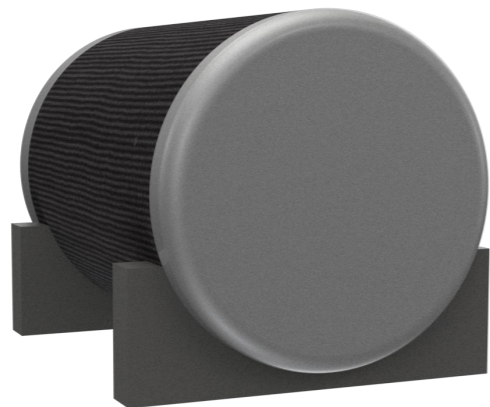
*špendlíky se totiž zpravidla nezapichují celé, ale jen přibližně do poloviny

STOJÁNEK

UCHYCEM SPENDLIKY

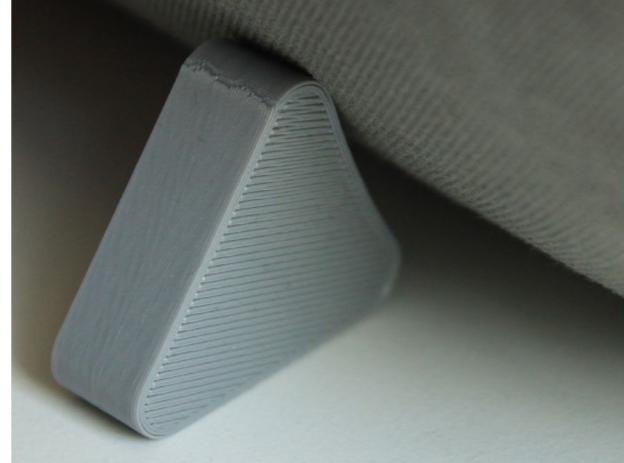
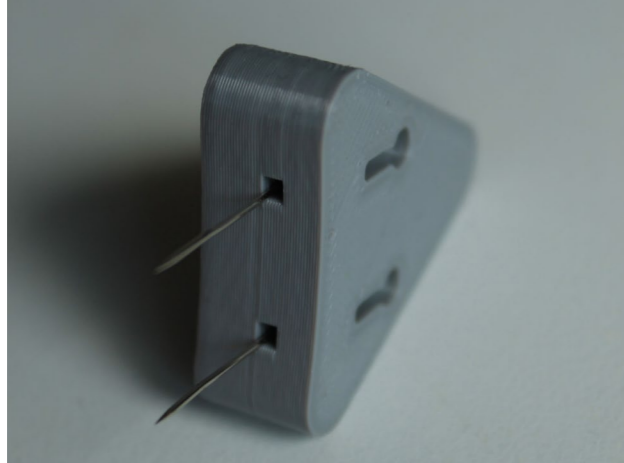
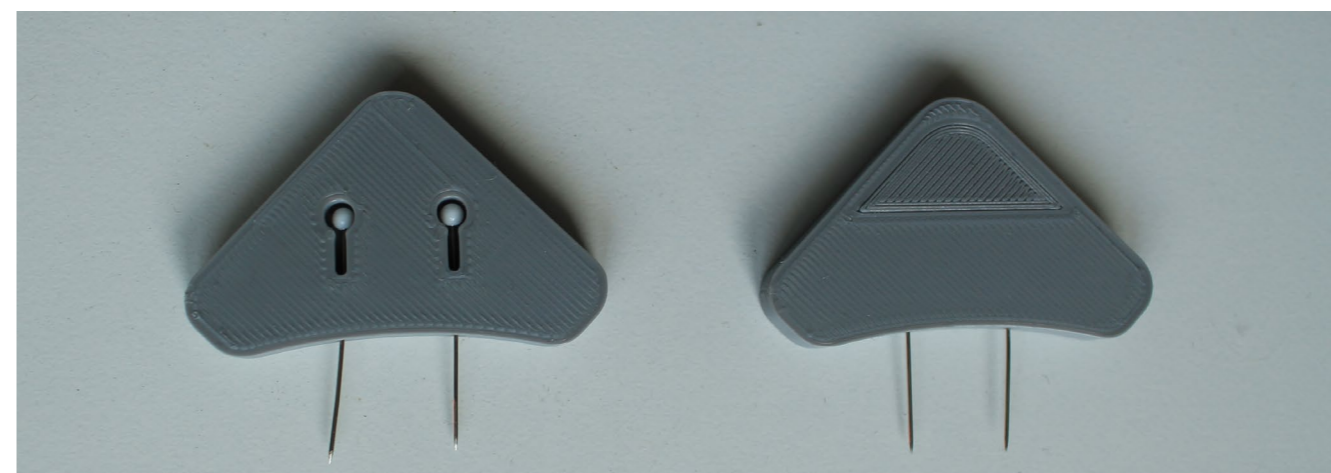
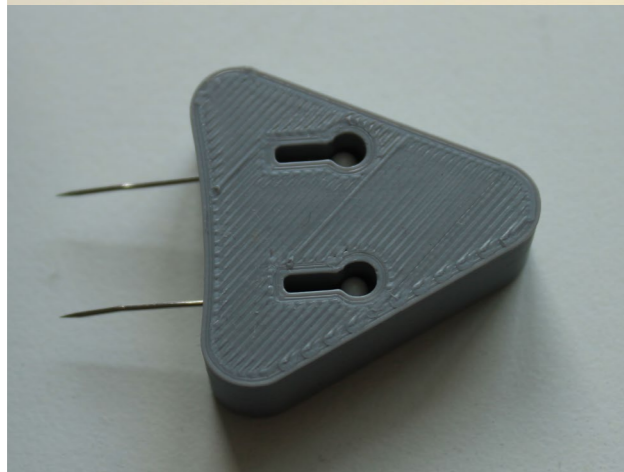
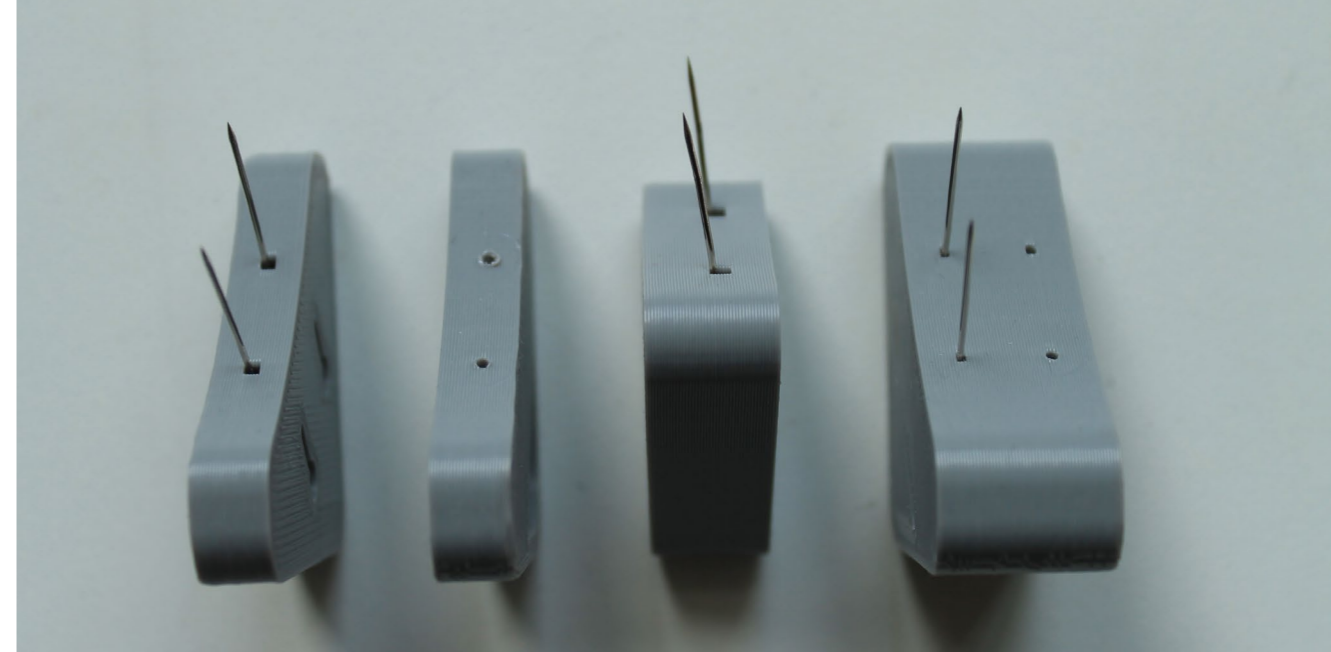
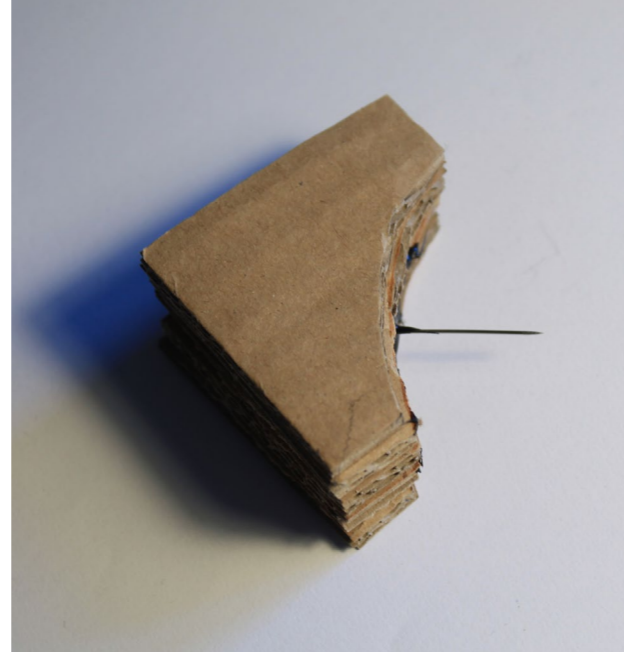
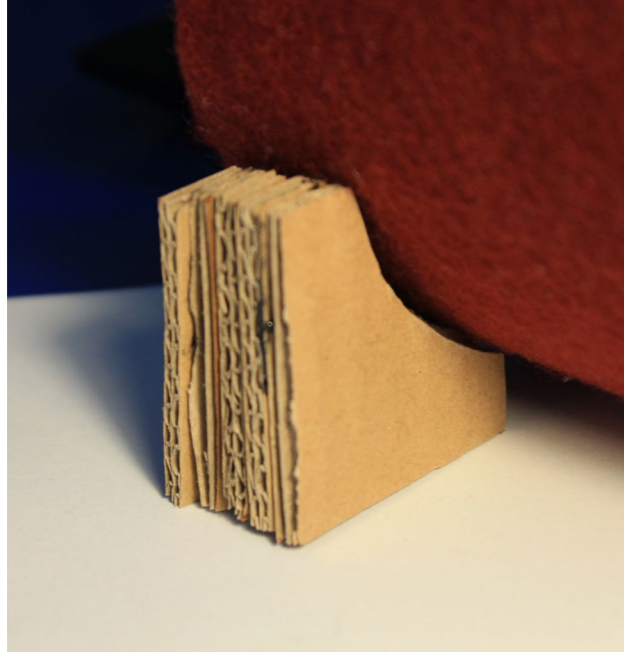
Stojánek

Již od začátku bylo jasné, že pro minimalistickou začátečnickou sadu není vhodné navrhovat rozměrný a drahý stojan. Z tohoto důvodu jsem vyřadila vysoké stojany, stativy a různé složité otočné a nakláněcí podstavce. Posuzovala jsem zejména klasický nízký stojánek složený ze čtyř dílů a snažila se jeho tvar ještě zjednodušit.

Dopracovala jsem se k verzi jednoduchého stojánku s půlkruhovým vykrojením, do kterého by se válec jednoduše položil. Aby se válec neprotácel, musel by mít půlkruh upravený povrch, v úvahu připadaly různé textury, pogumování, suchý zip a hroty špendlíků, které by se zapíchny do měkké části herdule.

Největší nevýhodou však byl poměrně velký rozměr takového stojánku - nebylo by možné jej uklidit do vnitřního prostoru herdule a musel by se skladovat zvlášť, případně nějak připevněný k válci.

Z toho důvodu jsem se rozhodla stojánek zjednodušit na prosté zarážky, které se do válce zapíchnou díky vloženým špendlíkům. Takové prvky lze po válci jednoduše přemísťovat, zajišťují dostatečnou stabilitu a je možné je uklidit do vnitřního úložného prostoru.

Testy tvarů zarážek

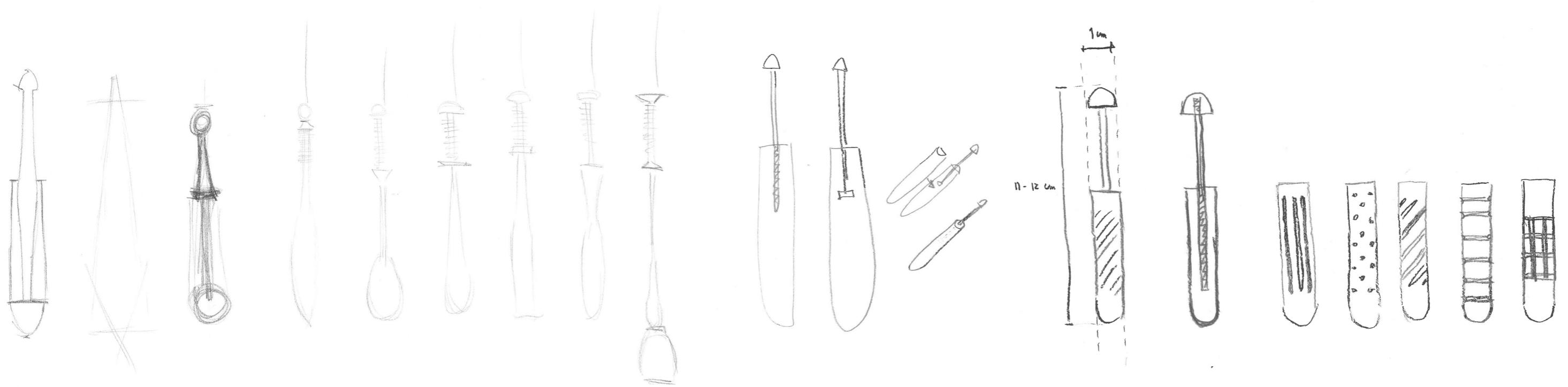
Zde jsou vidět různé varianty testovaných trojúhelníkových zarážek s obloukovou výsečí. Původní tvar rovnoramenného trojúhelníku se nakonec ukázal být nevhodnější, protože trojúhelníky s ostřejšími úhly se z válce snadno vysouvaly.

Testovala jsem také různé způsoby vložení špendlíků, aby bylo možné zarážky zhotovit pouze za pomoci 3D tisku a běžně dostupných špendlíků, které se používají i při samotném paličkování. Otvory pro špendlík ve tvaru klíčové dírky využívají toho, že se do nich špendlík vkládá díky svému pružení a po narovnání ve svém lůžku lze vyndat pouze za pomoci kleští a své deformace. Bylo ovšem velice složité zvolit správné velikosti otvorů a i přes mnoho úprav se nepodařilo špendlík do lůžka vložit tak, aby se neviklal.

Proto jsem vytvořila alternativní dvoudílnou verzi zarážky, kam se špendlík vloží a zafixuje dodatečným menším vnitřním trojúhelníkem.

Do zarážky je možné vložit většinu běžných špendlíků s hlavičkou o průměru 3 mm. Menší hlavičky lze dodatečně zafixovat lepidlem.

PALIČKY

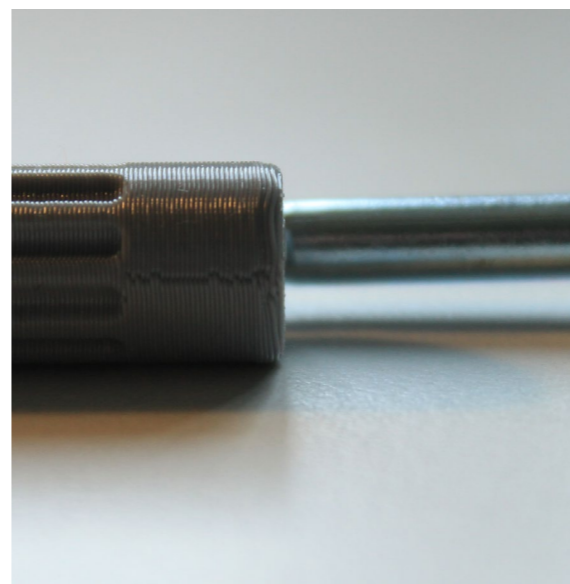
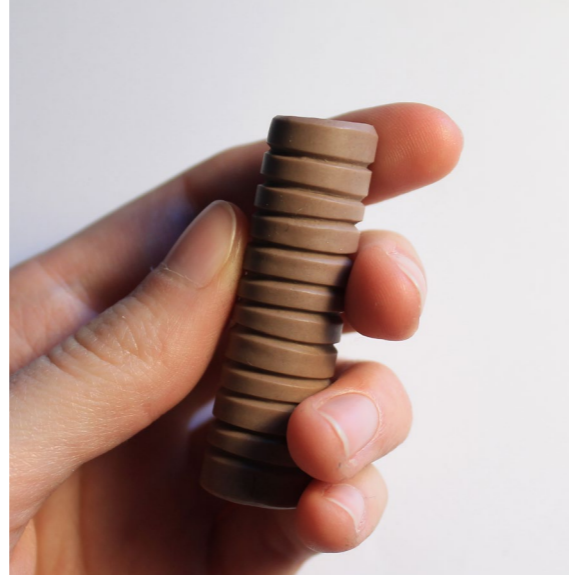
Velikost a tvar paliček

Jak je zřejmé z rešerše, paliček existuje na trhu takřka nepřeborné množství a každá krajčářka má jistě svůj oblíbený tvar i materiál. Pro svůj projekt jsem se rozhodla zvolit bezpláštíkový druh paliček, který má jednoduchý tvar a zároveň je i ve světě o něco rozšířenější.

Po otestování různých velikostí a průměrů paliček jsem se rozhodla pro výslednou sadu zvolit průměr 12 mm. Bezpláštíkové paličky lze sice sehnat i o něco tenčí, ale při zkoušce průměrů 10 mm byl už pro mě úchop nepohodlný.

Při volbě tvaru jsem se rozhodla zůstat u minimalistického válcového tvaru bez kónického rozšíření konce, a to i proto, že takové paličky půjde lépe naskládat do úložného válce.

Materiál a textura

Při volbě materiálu pro paličky jsem experimentovala zejména s různými variantami 3D tisku. 3D tisk má sám o sobě příjemnou strukturu a dá se velice dobře přizpůsobit osobním potřebám uživatele. Při testech se ale jevil jako zbytečně lehký a v užších místech také křehký. Pro finální verzi jsem proto přistoupila k netradiční kombinaci kovu a 3D tisku. Krček, který slouží k namotání nitě, je vyřešen pozinkovaným vrutem, jehož závit ho zároveň fixuje ke zbytku paličky. Část pro úchop je tištěná z jednoho kusu z PLA filamentu.

Abych paličkám dodala nějaký rozlišovací prvek, je do části pro úchop vpromodelovaná pravidelná geometrická textura. Tato textura slouží nejen jako vizuální, ale také hmatové vodítko. Textura se opakuje vždy na páru paliček.

Návrh

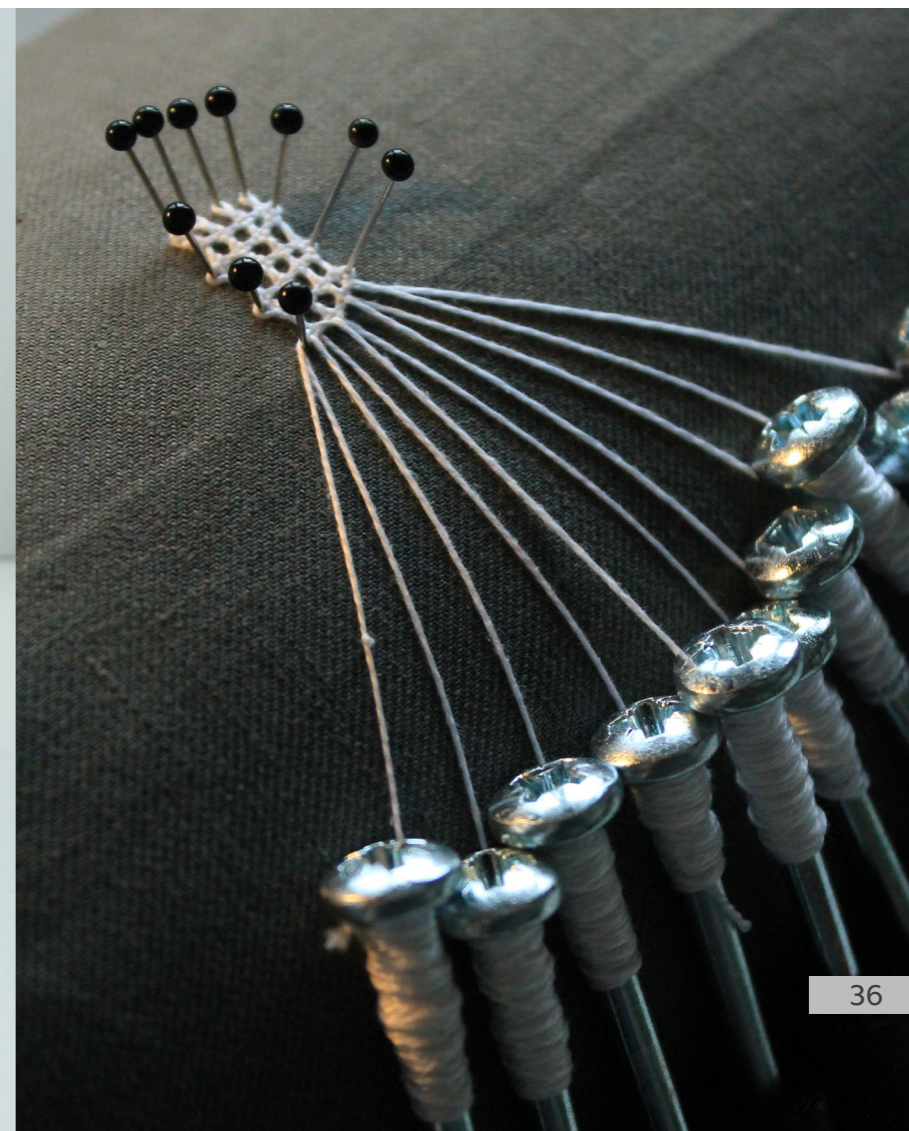
Výsledný návrh je syntézou všech předešlých testů a rešerší.

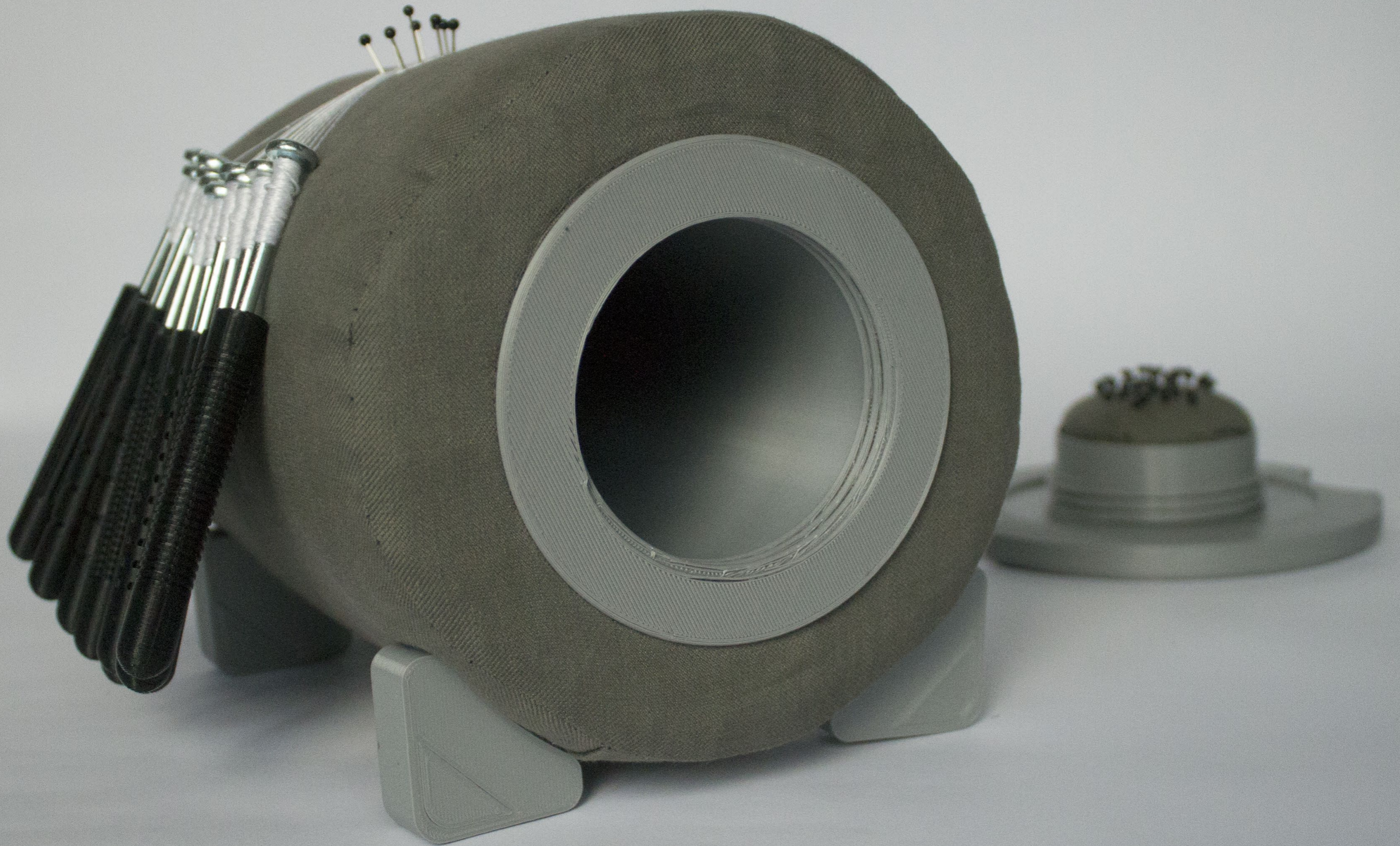
Základním prvkem je zmenšená dutá herdule, která zároveň slouží jako úložný prostor pro paličky a další náčiní. Základem herdule je válec vyrobený technologií 3D tisku, měkká část válce je tvořena kombinací EVA pěny a vlněné plsti. Herdule se uzavírá dvěma kruhovými víky, které zároveň tvarově naznačují pomyslnou vrchní a spodní část válce.

Rozměrný stojánek byl nahrazen jednoduchými zarážkami, které se do měkké části upevňují pomocí špendlíků.

Paličky jsou kombinací kovu a 3D tisku, vzájemně se odlišují povrchovou texturou.

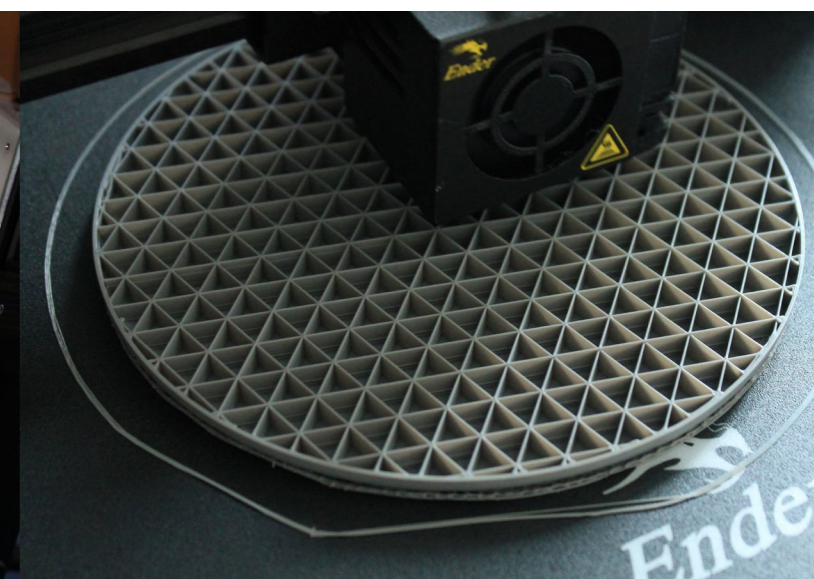
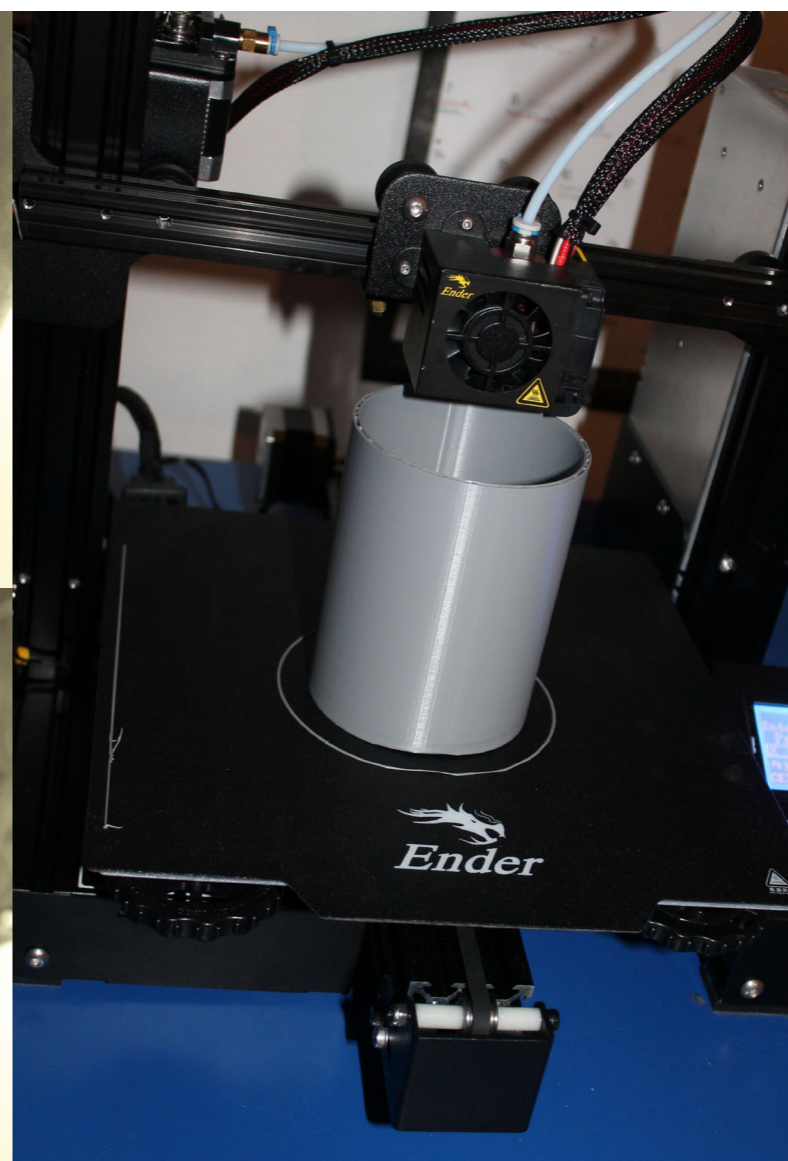
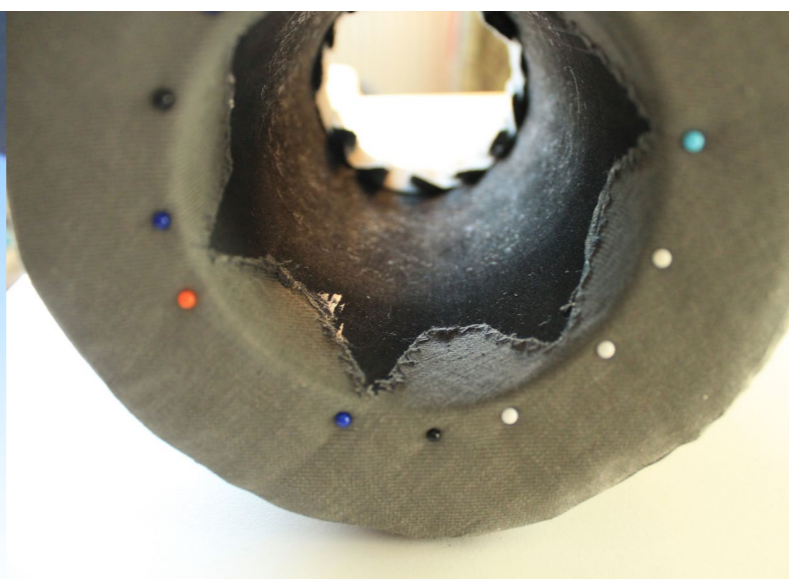
Jednotlivé prvky sady jsou dále rozebrané v následující části.

Rozebrané díly sady

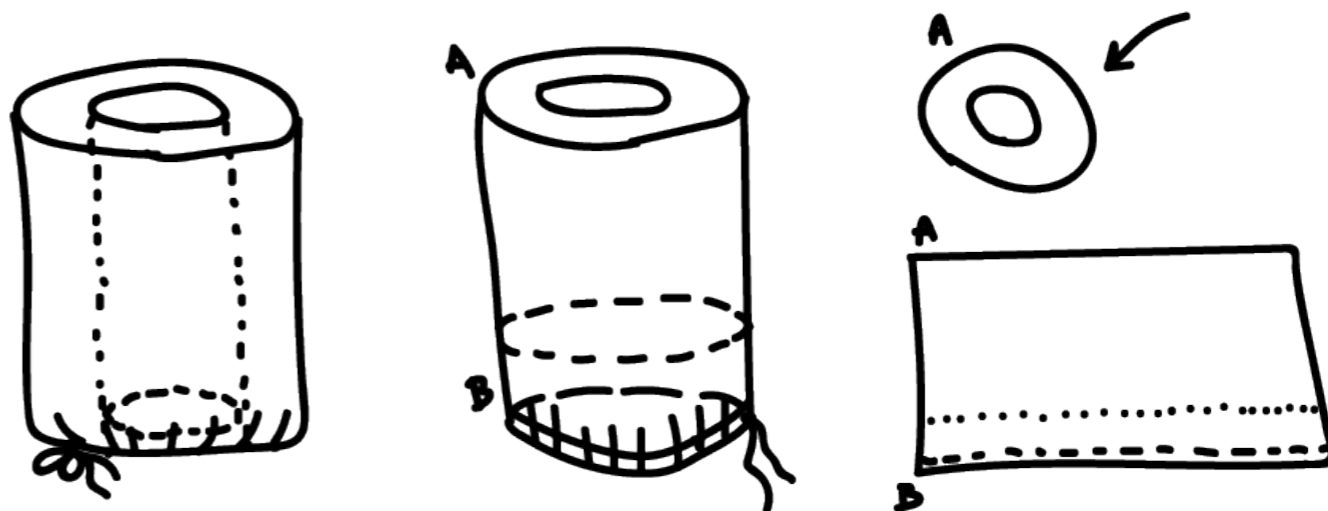
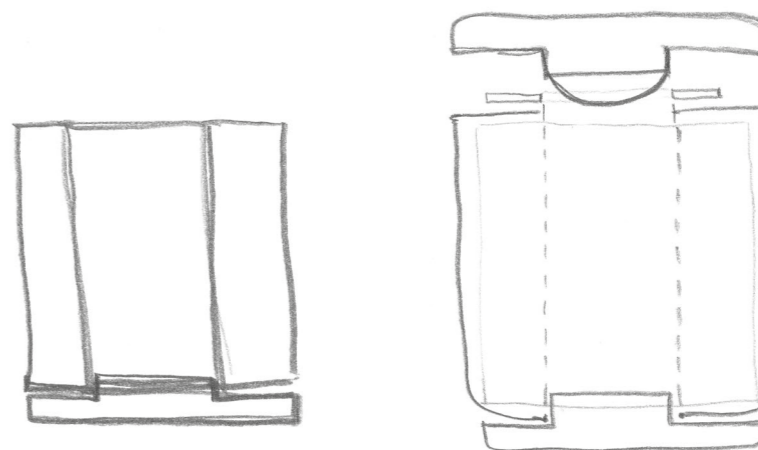

Potah

Povrch měkké části herdule je potažen šedým bavlněným plátnem. Na tuto látkovou vrstvu ale patří ještě jeden svrchní látkový potah, který lze sundávat, vyměňovat a prát. V praxi není nutné potah prát často, k jeho ušpinění může docházet při škrobení nebo zalakování hotové krajky.

Barva potahu by neměla být příliš výrazná, křiklavá nebo vzorovaná, aby po čase neunavovala oči a nestrhávala pozornost. Často můžeme najít potahy různých pastelových barev, jako jsou odstíny béžové, hnědé či šedé. Vzhledem k tomu, že častá barva nití pro zhotovení krajky bývá bílá, nepoužívá se tato barva na povrch herdule, aby byl zachován kontrast rozpracované krajky a podkladu.

Střih takového potahu je jednoduchý kruh (v tomto případě s otvorem uprostřed) a obdélník o délce obvodu kruhu. Jeden konec je vždy nutné opatřit stahovací šňůrkou nebo gumou a látku patřičně našít.

Ve vrchní části herdule se potah přetáhne a schová pod přečnívající okraj.

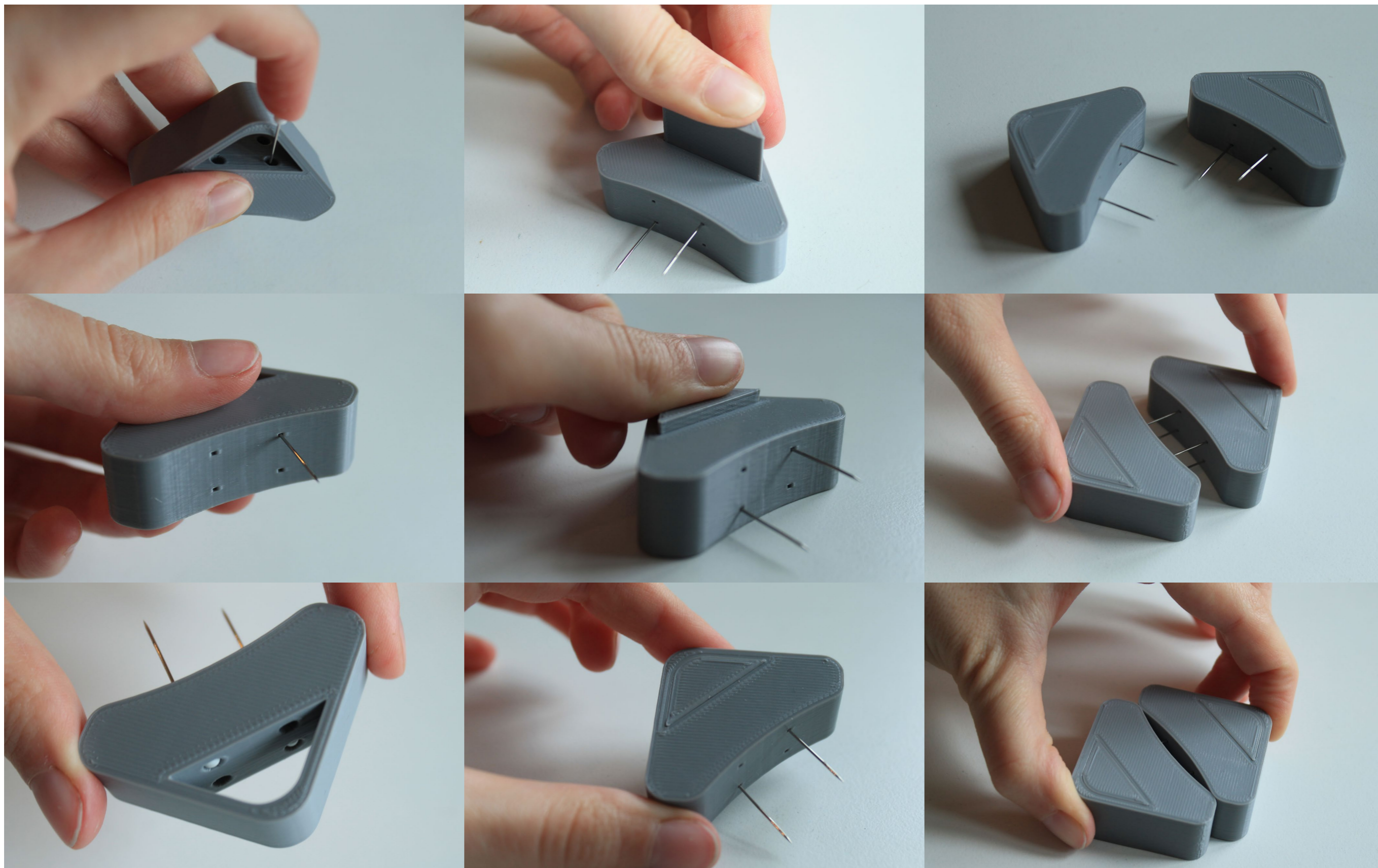
Spodní část se jednoduše stáhne šňůrkou a látka se zafixuje spodním víkem.

Horní víko je přirozeně rozpoznatelné díky obloukovým vykrojením pro snadnější úchop. Schovaný jehelníček je příjemným a hlavně praktickým detailem. Slouží jako zásobárna špendlíků a jehel.

Po skončení práce lze všechno náčiní uložit do vnitřního prostoru herdule, takže zbyde jen tento čistý válec.

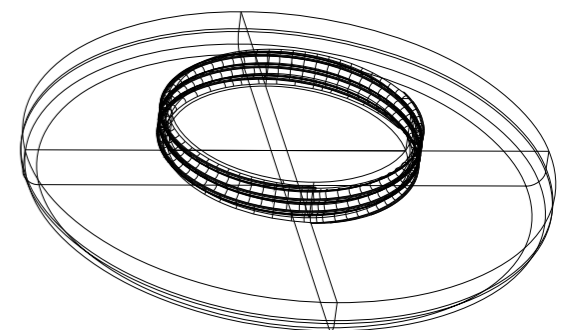
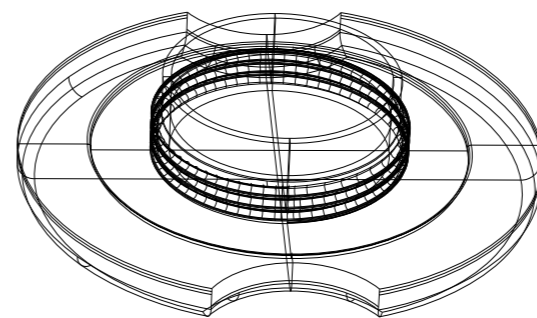
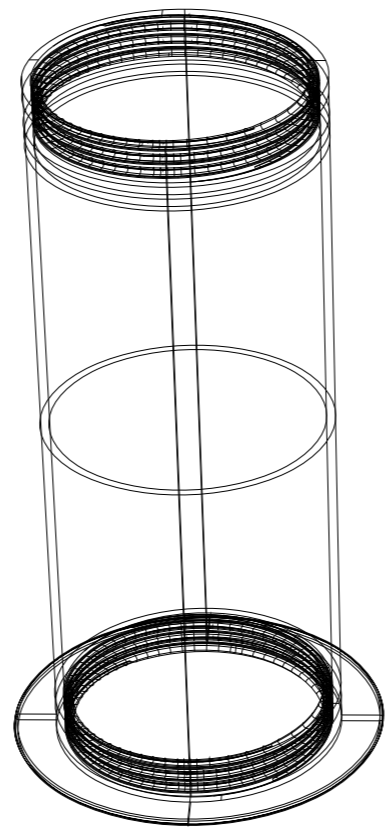
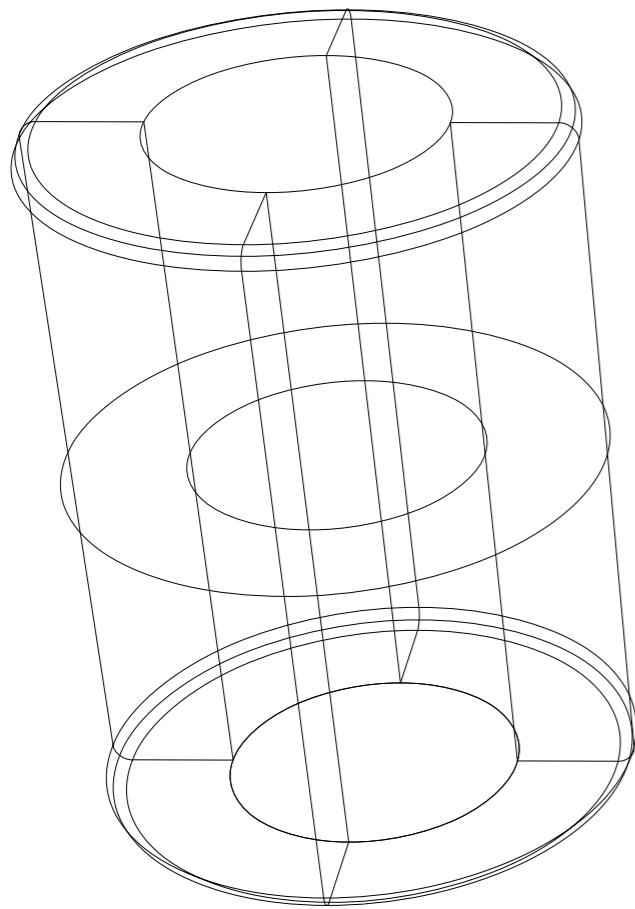
Kompletace zarážky

Drobným detailem je fakt, že stojánky mají špendlíky v protilehlých polohách, proto je lze při úklidu zasunout do sebe a uschovat bez trčících ostrých špendlíků.

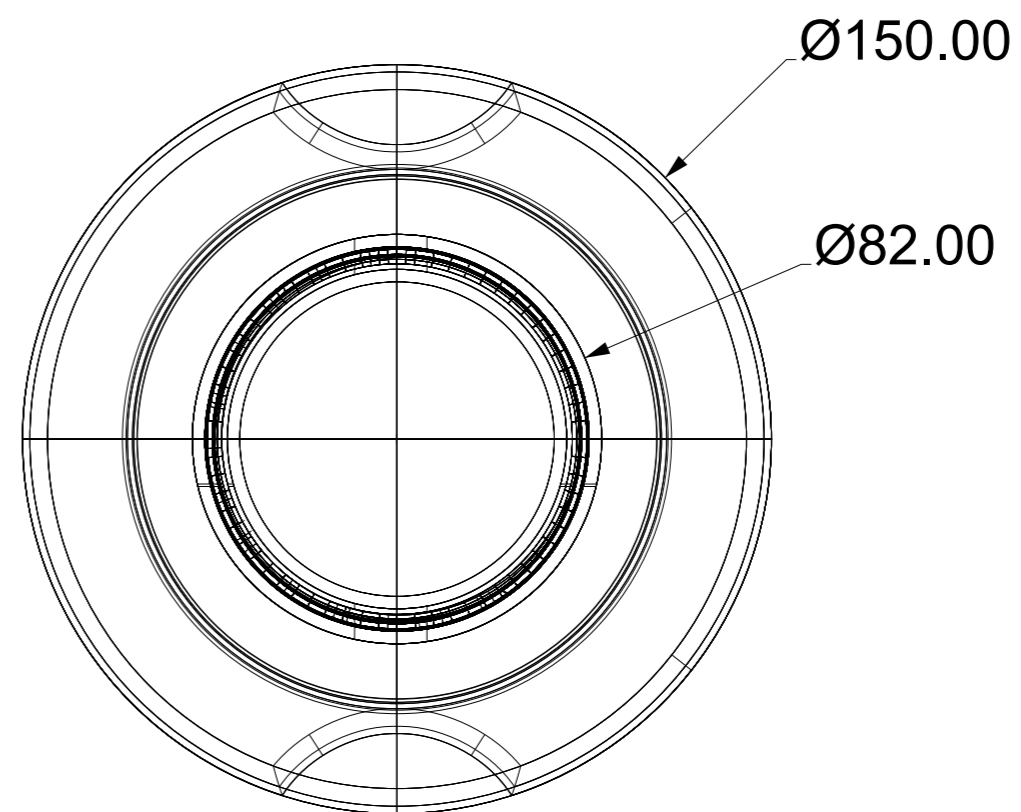
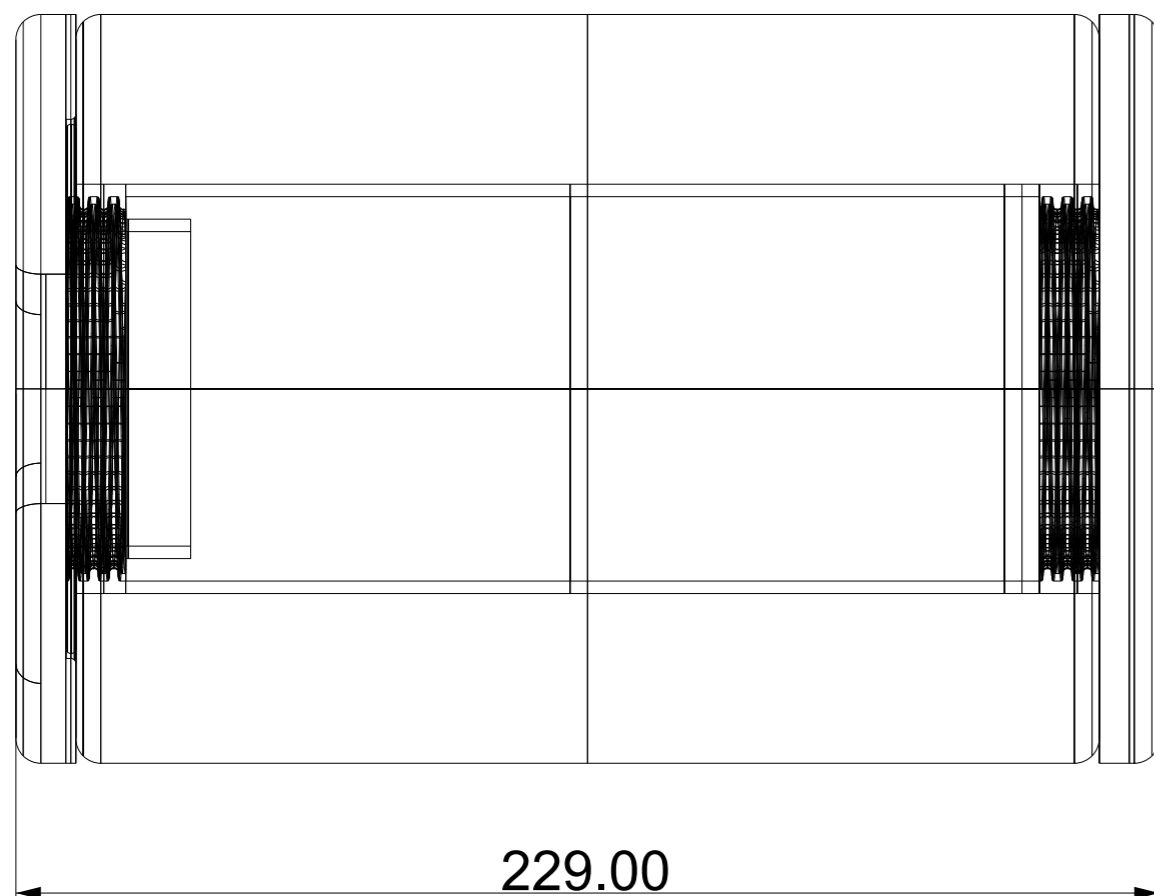
TECHNICKÁ DOKUMENTACE

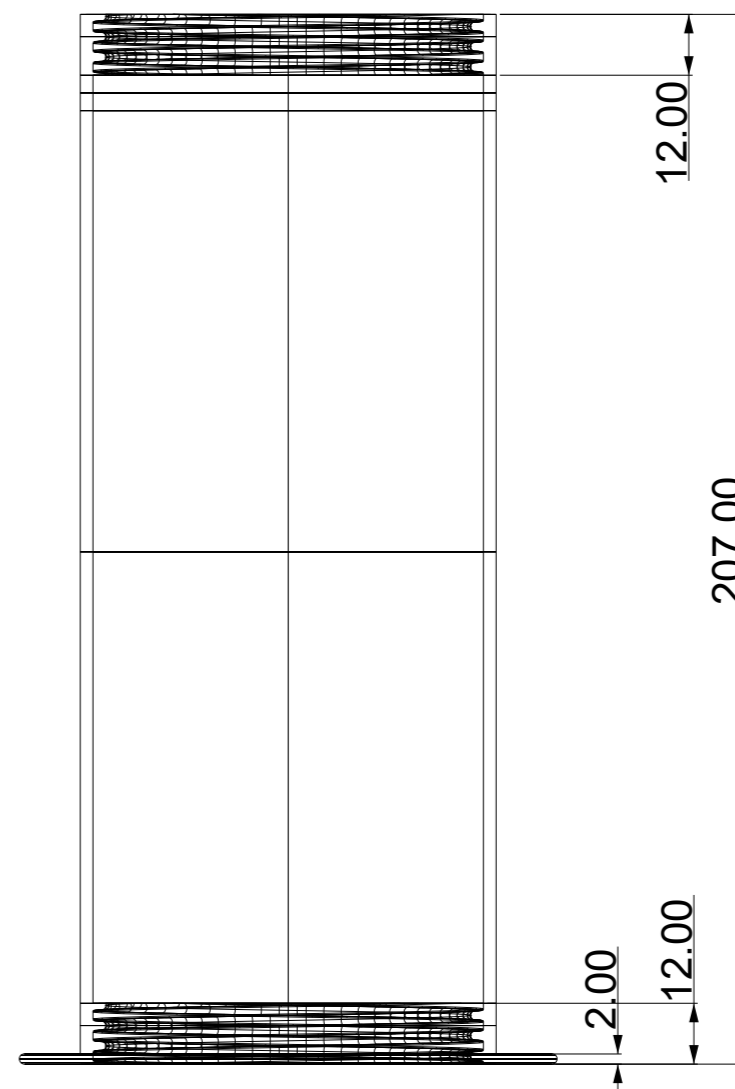
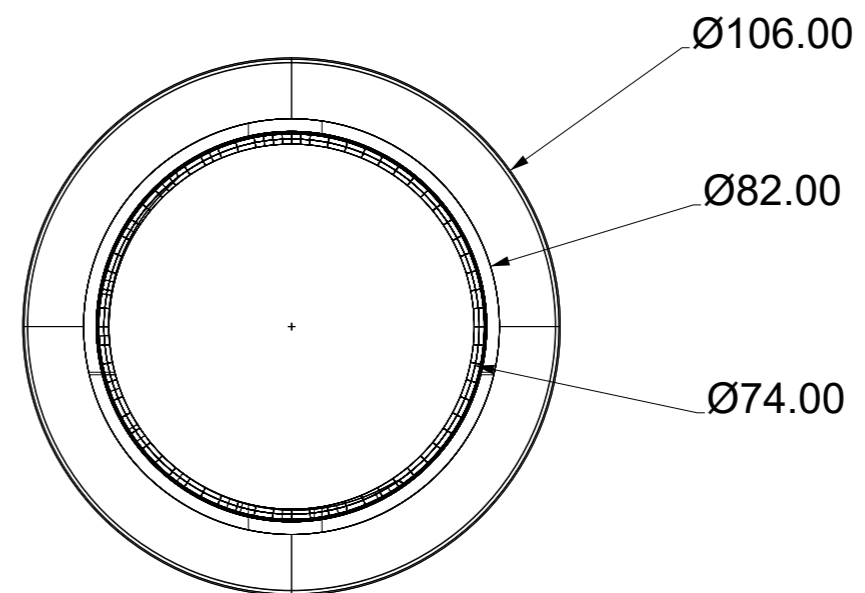
Herdule

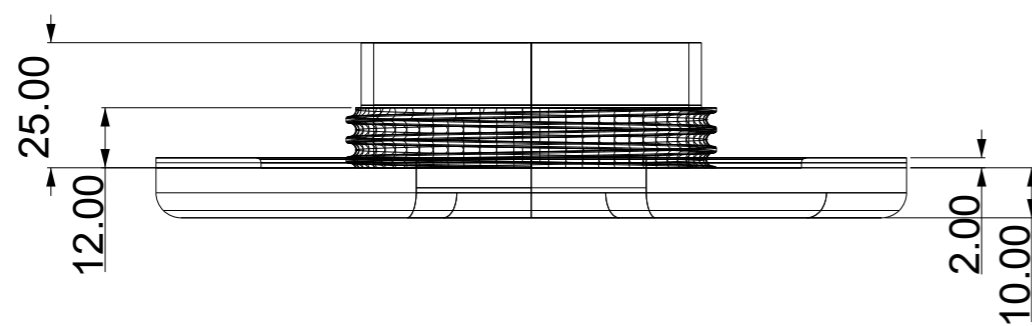
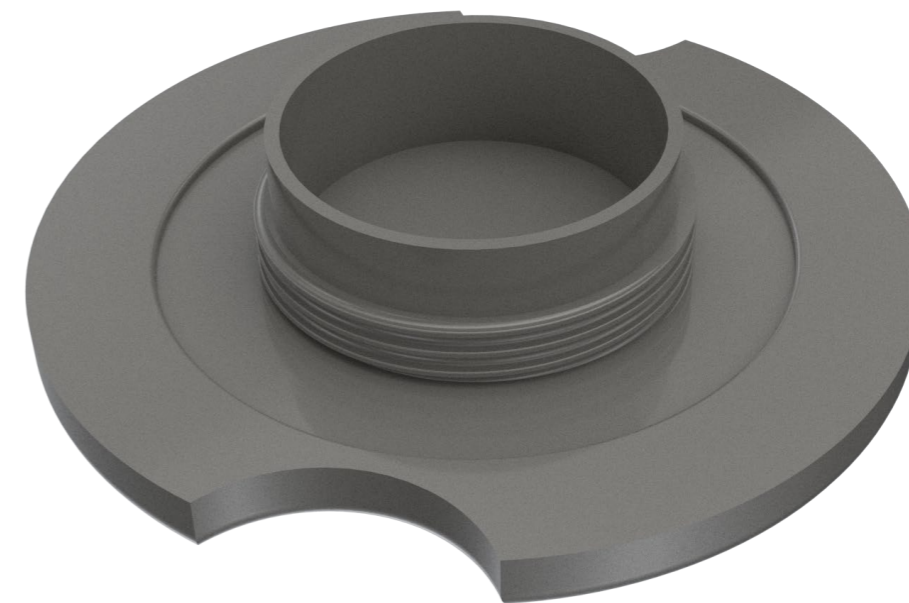
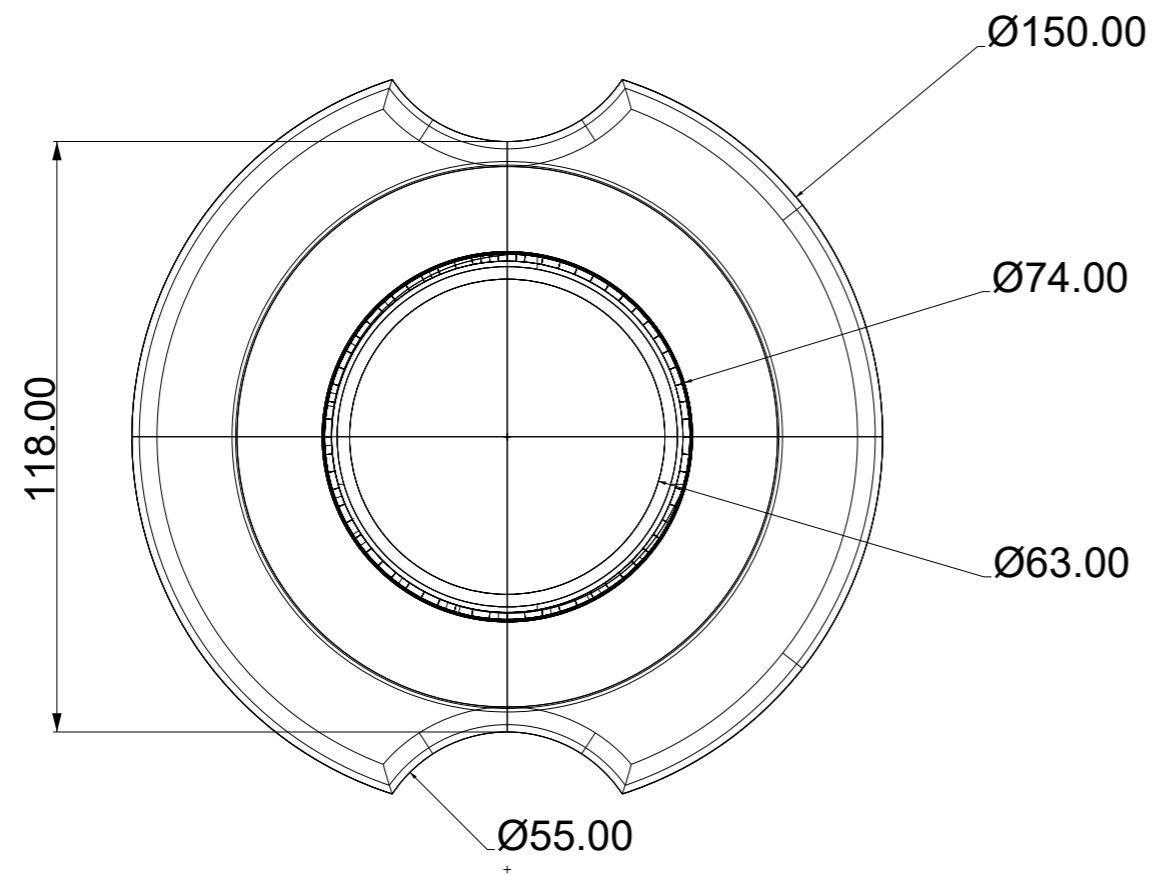
Herdule se skládá ze čtyř základních částí. Základem je vnitřní dutý válec, který poslouží jako pevný základ a úložný prostor, a vnější měkký válec z kombinace EVA pěny a plsti o tloušťce 3 cm. Měkký válec je potažený vrstvou bavlněného plátna, na kterou se natáhne ještě jedna odnímatelná a prateľná vrstva.

Základ herdule

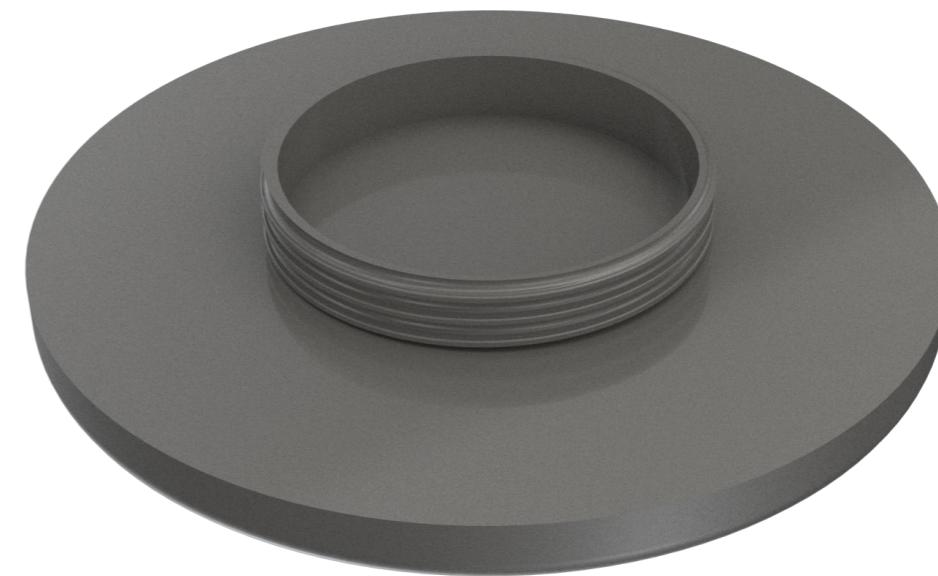
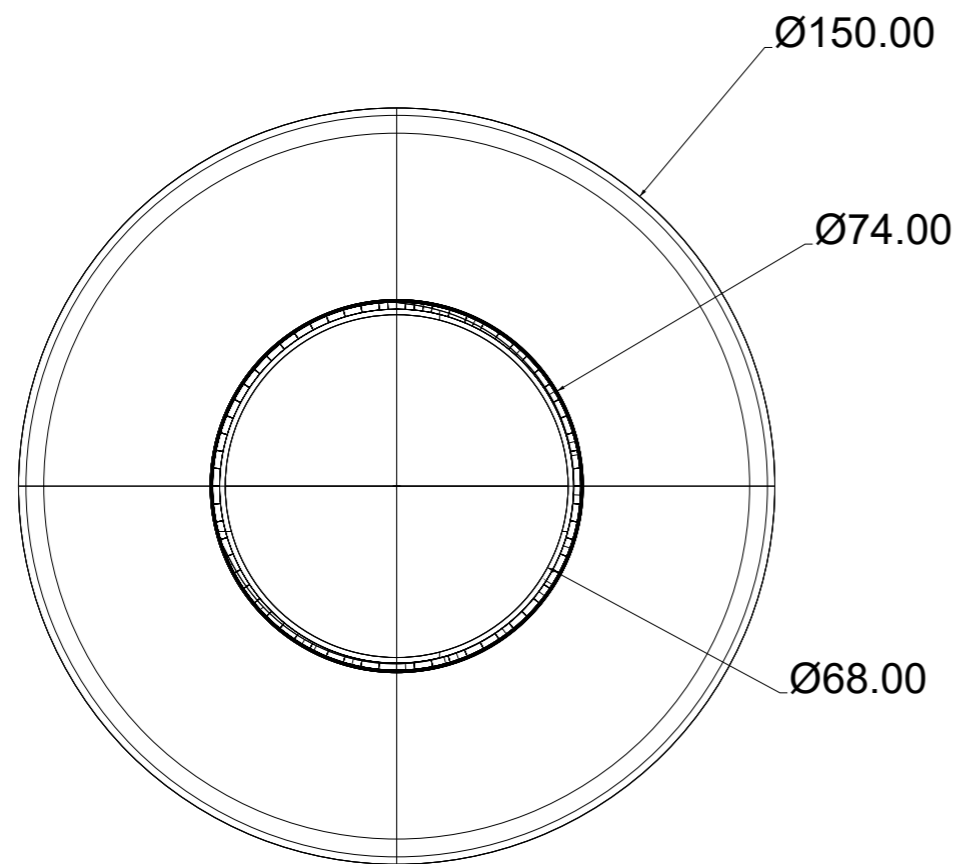
Základním tištěným prvkem herdule je vnitřní válec, který bude zároveň sloužit jako úložný prostor na paličky a další příslušenství. Vnitřní průměr je pouhých 74 mm a není záměrem umožňovat přístup pro ruku, ale slouží spíše jako odkládiště nepotřebných paliček, které se dají z válce vysypat. Válec má závity na obou koncích, aby se dala herdule rozebrat a vyměnit její potah.

Vrchní víko

Vrchní víko značí pomyslný vršek válce a je určeno pro častější sundávání. Pro pohodlnější manipulaci má po stranách obloukové výseče. Vnitřní vyvýšená obruba je připravená pro vlepení jehelníčku.

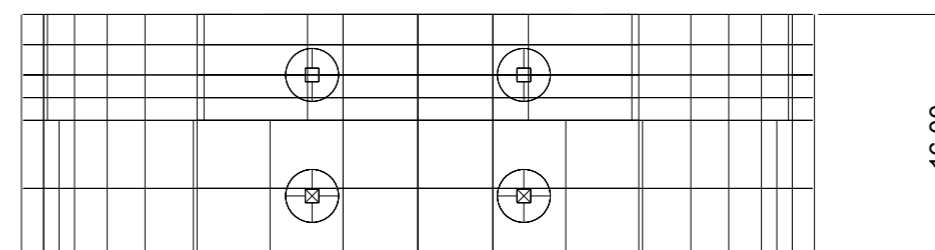
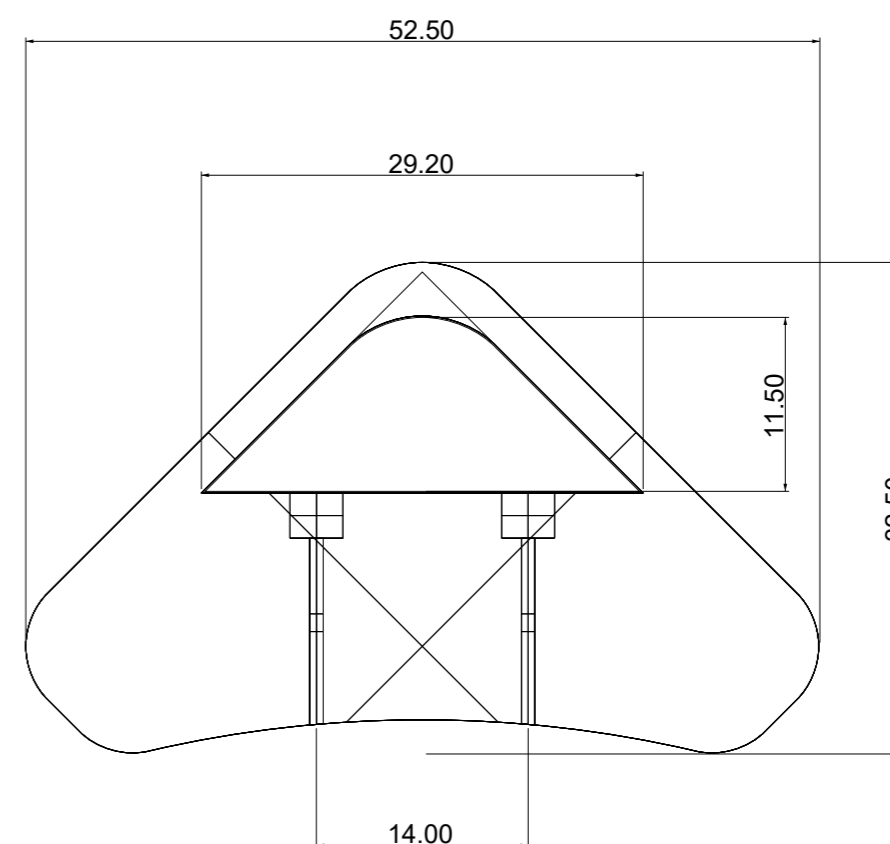
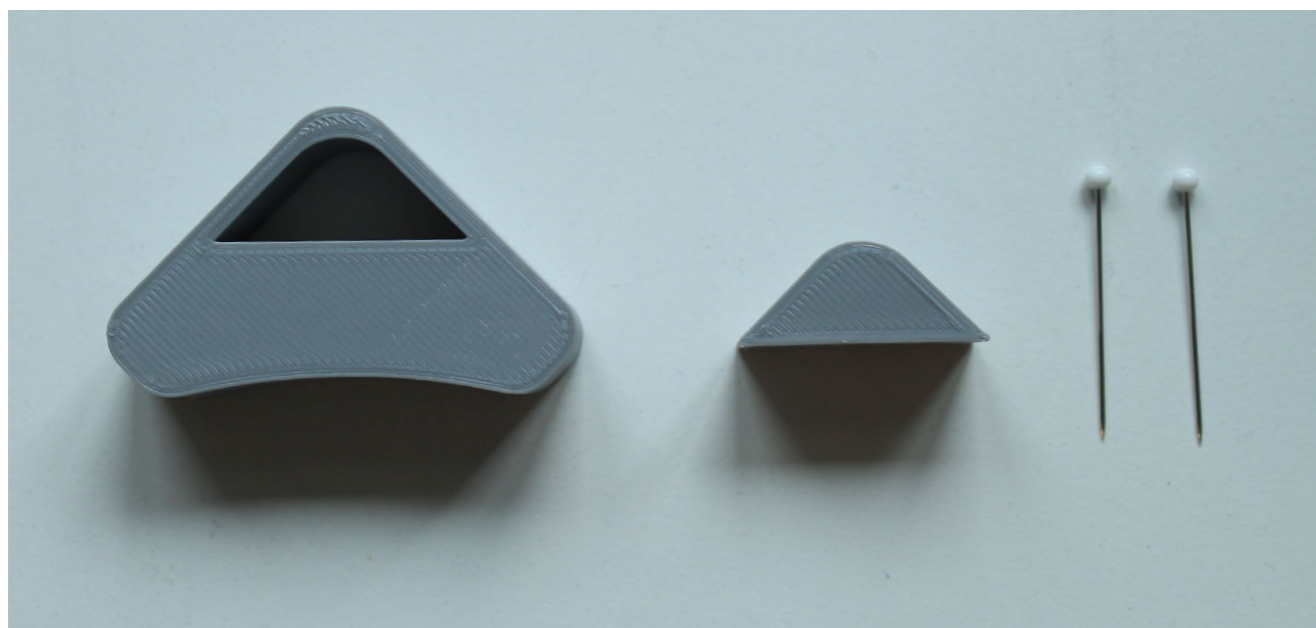
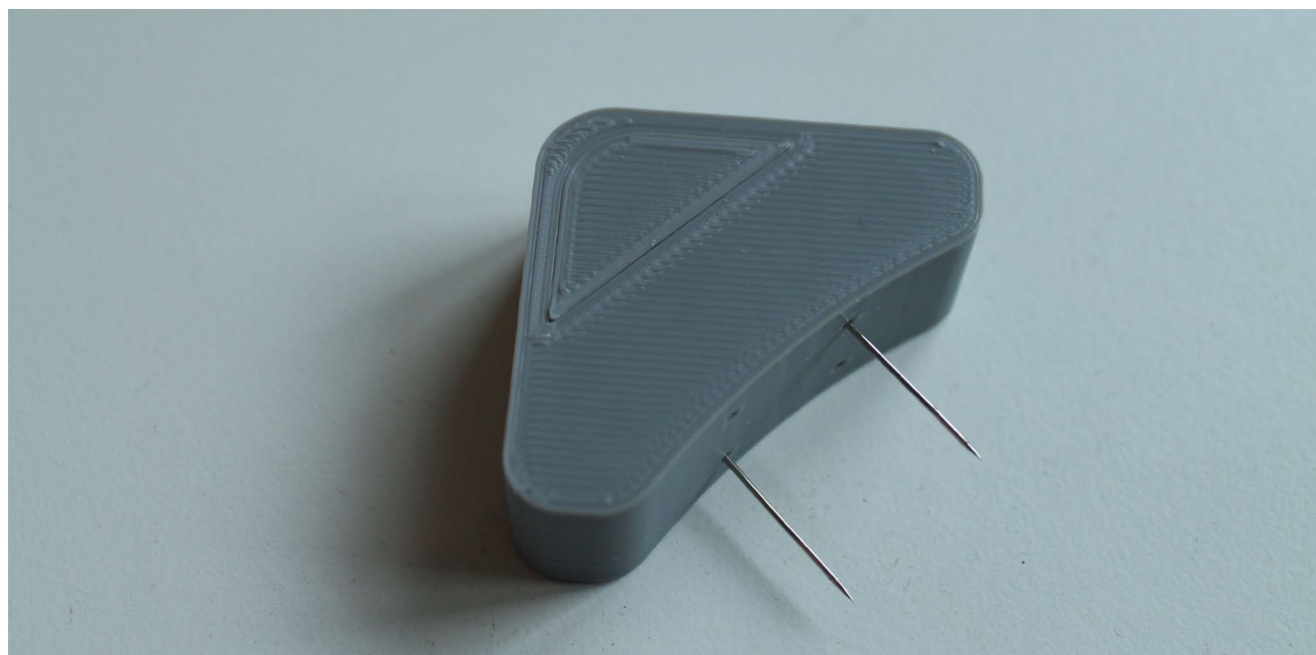
Spodní víko

Spodní víko uzavírá úložný prostor, dodatečně fixuje látkový povlak a slouží jako stabilní podstava pro uklizení válce na polici nebo do skříně. Toto víko se odnímá pouze při výměně potahu válce.

Stojánek

Místo klasického dřevěného stojánku je součástí příslušenství soupravy sada čtyř zarážek, které lze díky vloženým špendlíkům připíchnout k měkké části herdule. Zarážka brání protáčení válce a je dostatečně skladná, aby se dala uklidit do vnitřního úložného prostoru válce. Délka přesahu špendlíku je asi 17 mm.

Do zarážky se vkládají vždy dva špendlíky, ale v případě potřeby je možné použít až 4 špendlíky.

Paličky

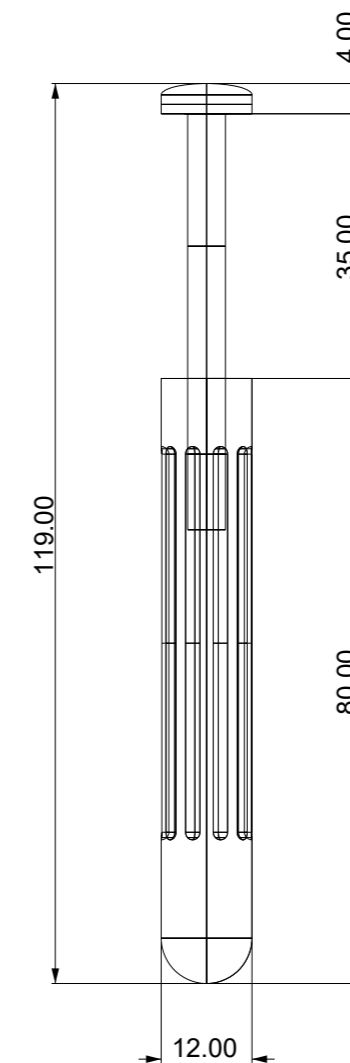
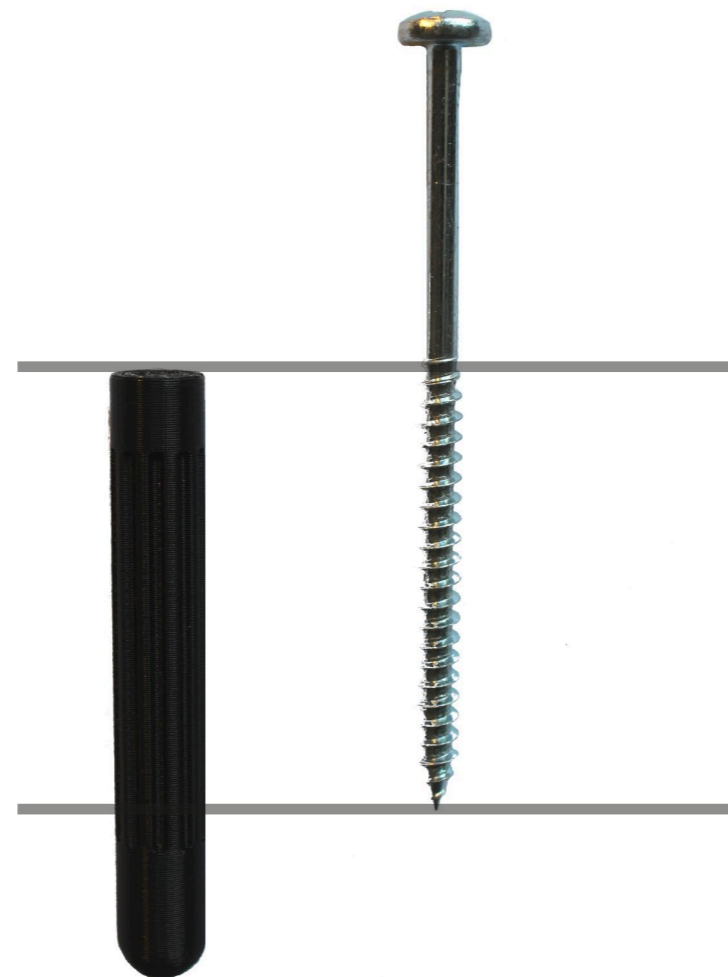
Palička je tvořená ze dvou dílů - tištěného držadla a kovového vrtu 6 x 100 mm s půlkulatou hlavičkou. Průměr paličky je 12 mm.

Držadlo má uprostřed válcovitý otvor o průměru menším než 6 mm, do kterého lze vrt za pomoci šroubováku upevnit.

Vrut má pouze částečný závit a jeho hladká plocha o délce 35 mm a průměru 4,5 mm je určena pro namotání nitě.

Půlkulatý tvar hlavy vrtu je důležitý, protože slouží jako přirozená zarážka pro namotanou nit. Z tohoto důvodu nelze použít zapuštěné vrty. Jako možnou variantu jsem testovala i šestihranné hlavy, které mohou být dobrou alternativou.

Díky využití klasických existujících vrutů je výroba paličky výrazně zjednodušená a zlevněná. Není nutné vytvářet novou součástku a zároveň lze velikost paličky jednoduše měnit volbou jiného vrtu. Poškozené paličky se také mohou jednoduše vyměnit, části lze snadno oddělit a zvláště recyklovat.

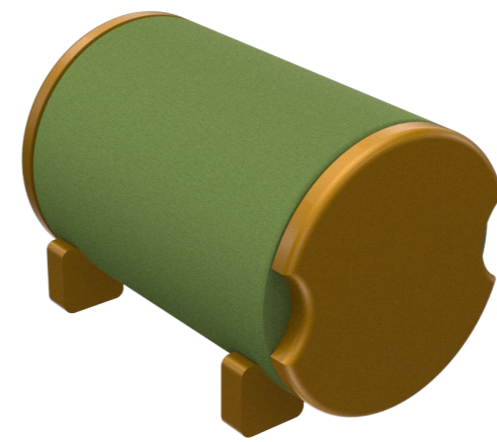
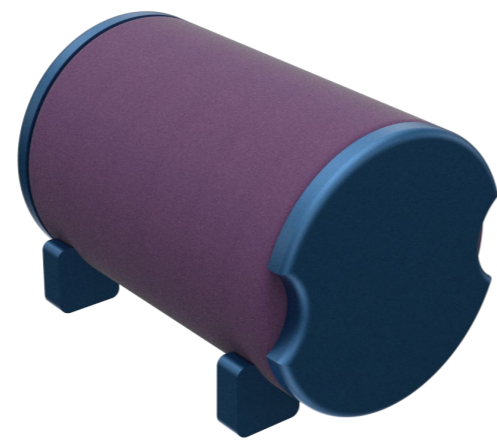
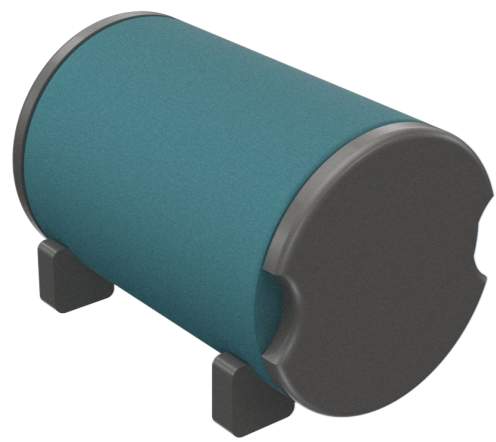
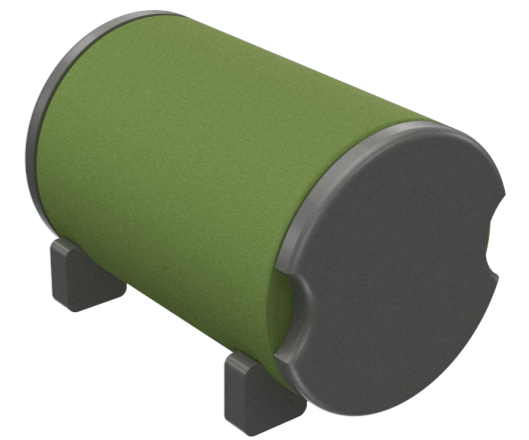
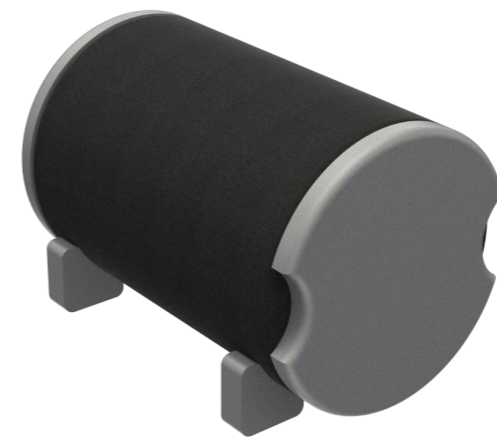
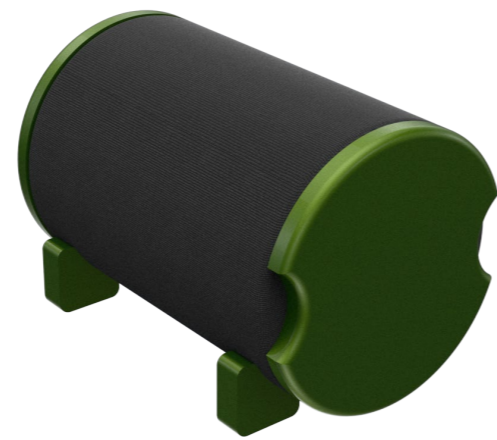
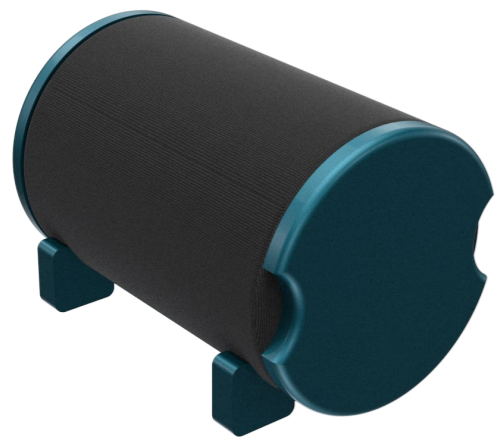
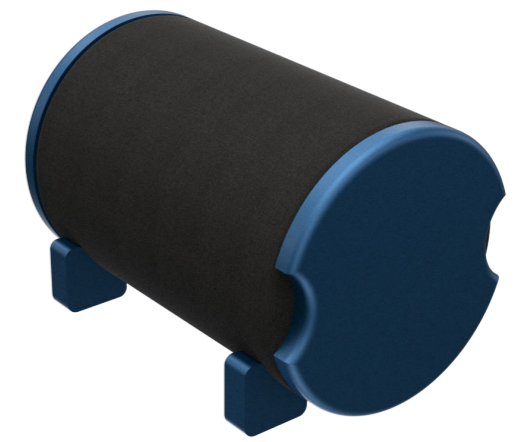
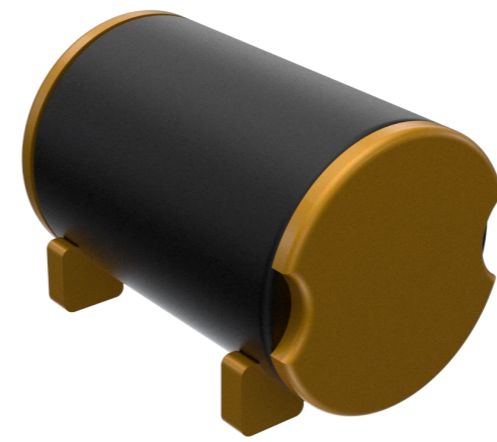
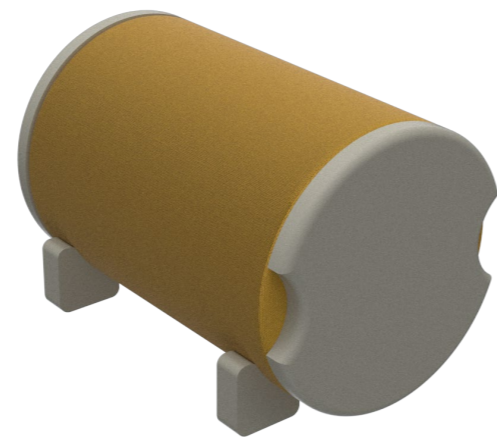
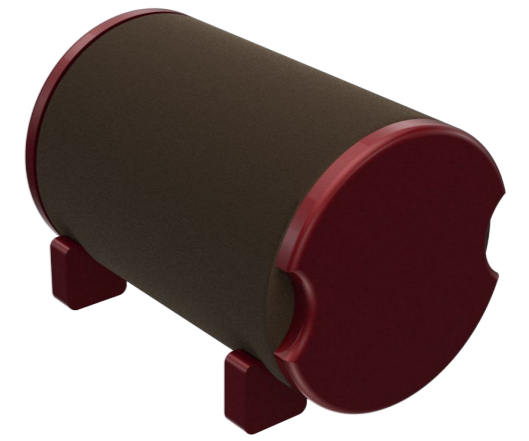
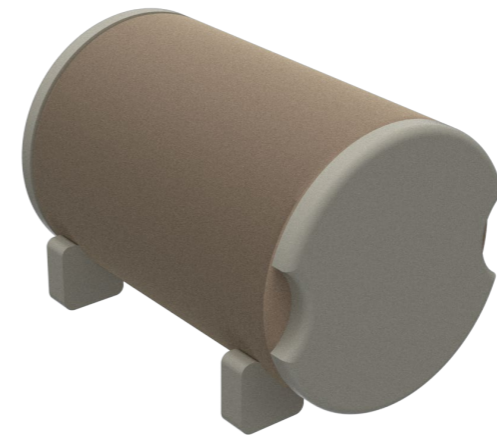
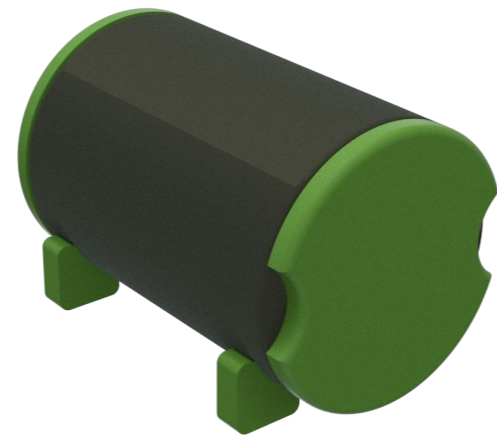
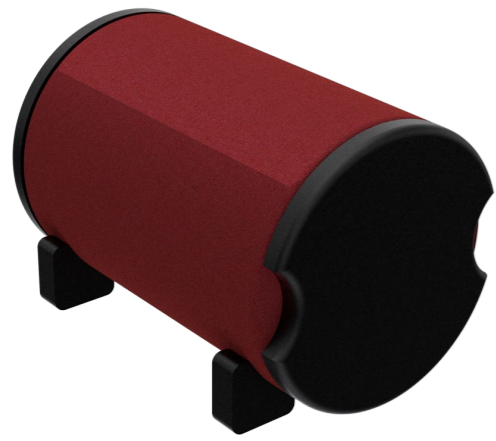

Struktura paliček

Po prověření různých vřiant struktur aplikovatelných na držadlo paliček jsem navrhla sadu prvních pěti párů. Struktury jsou jednoduché a pravidelné, ale paličky od sebe dostatečně odlišují. Stejně struktury se mohou na přeskáčku opakovat.

Přibližný rozpočet a cena

EVA pěna 68 Kč (675 Kč/m²)
Plst 200 Kč

3D tisky

Základ	162 g	72,00 Kč
Vrchní víko	122 g	54,90 Kč
Spodní víko	1222 g	54,90 Kč

Celá herdule

72,00 + 54,90 + 54,90 + 68,00 + 200,00 = **449,80 Kč**

Stojánek	16 g	7,20 Kč
Čtyři stojánky		28,80 Kč

Palička	7 g	3,15 Kč
Vrut k paličce		3,00 Kč
Celá palička		6,15 Kč
Sada 10 paliček		61,50 Kč

Kompletní sada **540,10 Kč**

Cena kompletní sady v prototypu je asi 540,10 Kč, z čehož 449,80 Kč odpovídá ceně herdule, zbytek ceny tvoří stojánky a paličky. K sadě je ještě potřeba dokoupit špendlíky a nitě, první náklad pro začátečníka bude tedy se vším všudy asi 600,- Kč.

Cena herdule je stejná nebo o trochu vyšší než pořizovací cena pilinové herdule (v e-shopu cca 300,- Kč), ale cenu lze při výrobě více kusů snížit pořízením levnější plsti a EVA pěny z velkoobchodu. Využití tištěných zářezů místo dřevěného stojánku cenu opět výrazně sníží.

Cena tištěných paliček je příznivější než cena soustružených dřevěných. Cena za jednu bezplástíkovou dřevěnou paličku se pohybuje mezi 14 - 26 Kč, cena za jednu tištěnou paličku včetně kovového vrutu je 6,15 Kč.

Do ceny nejsou započítané případné náklady na obal.

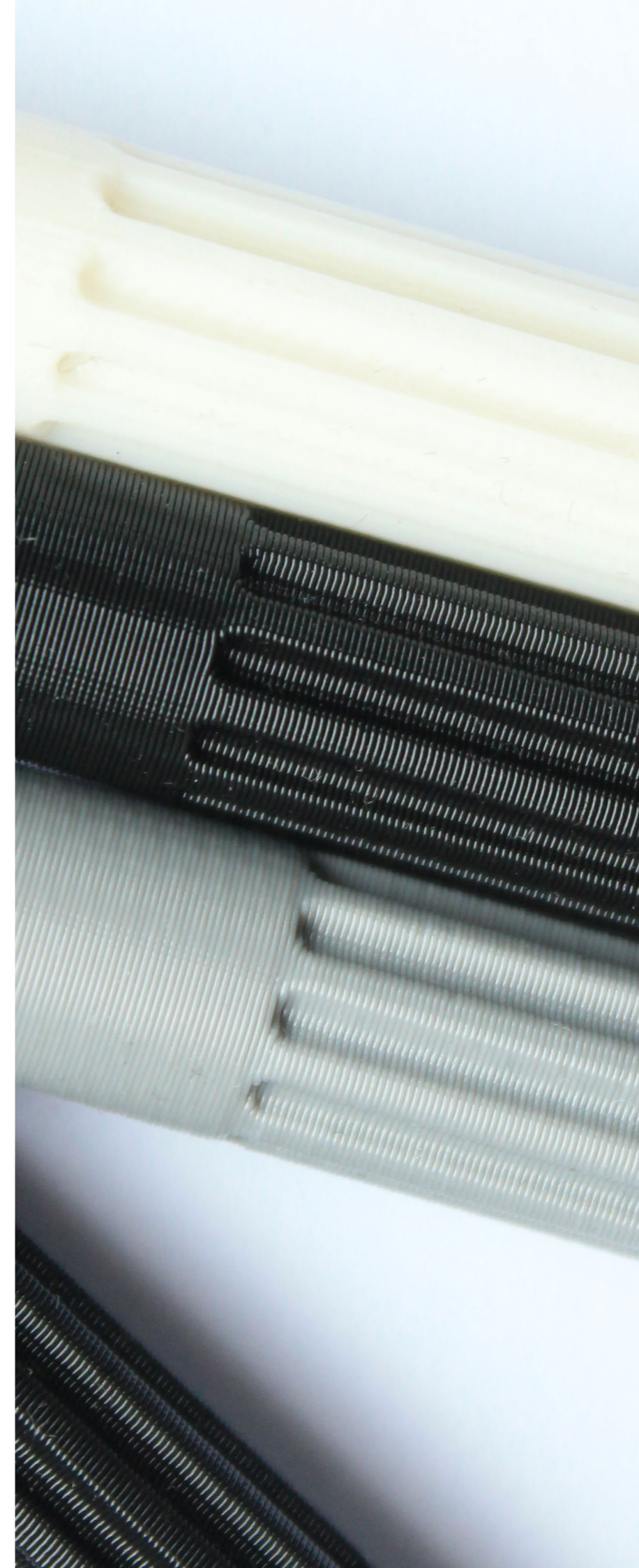

Distribuce

Sada je určena k distribuci ve dvou variantách.

První variantou je kompletní sada, kterou by bylo možné prodávat v kartonovém obalu. Součástí balení by byla kompletní herdule s víky a potahem, 4 stojánky, základní sada 10 - 20 paliček a krabička špendlíků. Kartonový obal by chránil herduli při převozu, jeho plocha je vhodná pro zjednodušené grafické znázornění základních paličkových hodů, podvínky nebo jednoduchý návod.

Druhá varianta v balení obsahuje pouze předpřipravený měkký válec, jehelníček a vruty pro výrobu paliček, všechny zbylé části budou k dispozici jako připravené soubory ve formátu STL. Tato varianta by mohla být lákavá díky nižší pořizovací ceně. Možnosti 3D tisku jsou čím dál rozšířenější a budoucí uživatel by měl možnost zvolit si materiál a barvu pro každou vytištěnou část podle svých preferencí, stejně tak by pro něj bylo snazší dotisknout si nové páry paliček podle potřeby.

G) ZÁVĚR

Nově navržená paličková sada podle mého názoru splňuje cíle, kterých jsem chtěla dosáhnout. Zmenšením herdule a odstraněním rozměrného stojánku se podařilo zhotovit skladnou a praktickou pomůcku pro výrobu krajky, která snad nebude možné zájemce o toto řemeslo odrazovat, ale naopak inspirovat k tvorbě. Jsem velice spokojená i s volbou neutrálních materiálů a barev, které mají být čistým podkladem k dekorativní textilií. Pro příznivce sytějších barev je však možné všechny prvky vytisknout z jiných filamentů a každou součást nahradit a upravit dle potřeb a preferencí uživatele.

Mou největší obavou spojenou s případnou výrobou a rozšířením tohoto výrobku zůstává konfrontace s konzervativnějšími krajkářkami, pro které má možná tento výrobek až příliš velkých změn, zejména ve volbě materiálů. Věřím však, že noví začátečníci spíše zvolí tuto praktickou zjednodušenou sadu, než rozměrné a neskladné pytle se senem a velké dřevěné stojany.

Sama jsem tuto sadu otestovala výrobou jednoduchých krajkových motivů. Jsem velice spokojená s upravenou měkkou částí herdule, ve které špendlíky dobře drží, a jejíž povlak lze stále dobře vyměnit. Variabilita umístění zářezek po celém plášti válce umožňuje snadno měnit pracovní prostředí a podpořit stabilitu válce na různých pracovních plochách i snadný přenos. Nové paličky pro mě byly zprvu poněkud nezvyklé, což může být zapříčiněno jejich vahou, která je o něco vyšší než je zvykem u paliček dřevěných, ale také jednoduše tím, že jsem celý život zvyklá používat paličky s pláštíkem, které se snadněji protáčí. Na práci s nimi jsem si po chvíli zvykla dobře, ale zpětně bych se nebála zvolit o něco menší průměr držadla. Velice jsem si také oblíbila používání jehelníčku skrytého ve víku, který je v kontextu celého projektu pouze drobný, avšak uživatelsky příjemný detail.

Pevně věřím, že tento produkt obstojí nejen na trhu krajkářského vybavení, ale snad také zaujme a rozšíří povědomí o paličkování mezi nové tvůrce.

Zdroje obrázků

(B-1) Milánská krajka, Helena Koutná. In: Paličkování, Paličkovaná krajka – Iva Prošková [online]. © 2007 Iva Prošková [cit. 8.2.2021]. Dostupné z: <https://www.palickovani.cz/detail.php?aa=dokumentace&pol=6> (B-2) Herdule malá – piliny + seno. In: Sedlická krajka [online]. Sedlická krajka, o.p.s. 2008 [cit. 8.2.2021]. Dostupné z: <http://www.krajky-sedlice.cz/e-shop/?category=herdule> (B-3) Herdule s připravenými podvinky k paličkování. In: Justýny blog [online]. © 2019 Bc.Miroslav Hruz [cit. 28.4.2021]. Dostupné z: <http://justynyblog.cz/2020/04/27/palickovani/> (B-4) La lavorazione del pizzo sul tombolo nell'Atelier delle dentelles a Cogne 20.11.2010, Enea Fiorentini. In: Enea Fiorentini [online]. © 2019 Marco Conti [cit. 26.4.2021]. Dostupné z: http://www.eneafiorentini.it/iteatro/stage_2010_COGNE.html (B-5) Pillow lace cushion. In: Purfyll.com [online]. ©2014-2021 Purfyll [cit. 26.4.2021]. Dostupné z: <https://www.purfyll.com/p/lace.html> (B-6) Ipswich Bobbin Lace Pillow at the Smithsonian Museum of American History. In: Historic Ipswich [online]. ©2021 Gordon Harris [cit. 16.5.2021]. Dostupné z: <https://historicipswich.org/2019/03/10/pillow-lace/> (B-7) Roller insert pillow. In: lynxlace.com [online]. © Lorelei Halley 2001 [cit. 15.5.2021]. Dostupné z: <https://www.lynxlace.com/makeapillow.html> (B-8) Antique Miniature Lace Maker's Pillow Complete Bobbins c. 1900. In: Ruby Lane – Aniques & Collectibles [online]. © 1998-2021 Ruby Lane, Inc. [cit. 16.5.2021]. Dostupné z: <https://www.rubylane.com/item/134693-MS--1059/Antique-Miniature-Lace-Makerx27s-Pillow-Complete> (B-9) Bobbin lace in progress at the Musée des Ursulines de Québec. In: Wikipedia [online]. © 2021 Wikimedia Foundation, Inc. [cit. 8.2.2021]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Bobbin_lace#/media/File:Ursuline_lace_2.jpg (B-10) Bobbin lace pillow with bobbins and paper patterns. In: Mnopedia [online]. © 2021 MNHS [cit. 15.5.2021]. Dostupné z: <https://www.mnopedia.org/multimedia/bobbin-lace-pillow-bobbins-and-paper-patterns> (B-11) A Maltese bobbin lace pillow with twenty-four bobbins. In: The Saleroom [online]. © Metropress Ltd, (t/a Auction Technology Group) 2021 [cit. 16.5.2021]. Dostupné z: <https://www.the-saleroom.com/en-gb/auction-catalogues/arthur-johnson-and-sons-auctioneers/catalogue-id-ibart10546/lot-3e44b8c7-dd26-4356-bf00-a86b00fd96f7> (B-12) Flat pillow for bobbin lace. In: Casa Cenina [online]. © Cenina S.r.l. 2021 [cit. 16.5.2021]. Dostupné z: <https://www.casacenina.com/iocreo/flat-pillow-for-bobbin-lace.html> (B-13) Pillow For Making Bobbin Lace (Belgium), 19th century. In: Cooper Hewitt, Smithsonian Design Museum [online]. © Smithsonian Institution 2020 [cit. 15.5.2021]. Dostupné z: <https://collection.cooperhewitt.org/objects/18380901/> (B-14) French Lace Maker's Pillow with Wooden Lace Bobbins. In: Le Bonheur Vintage [online]. © 2021 Le Bonheur Vintage [cit. 16.5.2021]. Dostupné z: <https://www.lebonheurvintage.com/listing/584262636/french-lace-makers-pillow-with-wooden> (B-15) Block pillow. In: Wikipedia [online]. © 2021 Wikimedia Foundation, Inc. [cit. 8.2.2021]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Bobbin_lace#/media/File:Block_pillow.jpg (B-16) Stojan na stůl (rozkládací). In: Paličkování – internetový obchod [online]. © Copyright 2015 Iva Prošková – Paličkování [cit. 8.2.2021]. Dostupné z: https://www.palickovani.cz/el_shop3/detail.php?next=shop&id=605 (B-17) Stojánek na herdule (stolní). In: Justýny blog [online]. © 2019 Bc.Miroslav Hruz [cit. 28.4.2021]. Dostupné z: <http://justynyblog.cz/2020/04/27/palickovani/> (B-18) Herdule s dřevěnými paličkami, Stanislava Brádllová. In: Český rozhlas [online]. © 1997-2021 Český rozhlas [cit. 28.4.2021]. Dostupné z: <https://region.rozhlas.cz/krasa-z-niti-a-trpelivosti-stvorena-7767544> (B-19) Stojan. In: Diskuze Rodina.cz [online]. © 1999-2020 Rodina Online [cit. 28.4.2021]. Dostupné z: <https://www.rodina.cz/nazor7527998.htm> (B-20) Stojan. In: Diskuze Rodina.cz [online]. © 1999-2020 Rodina Online [cit. 28.4.2021]. Dostupné z: <https://www.rodina.cz/nazor7527966.htm> (B-21) Herdule na stojánku, Stanislava Brádllová. In: Český rozhlas [online]. © 1997-2021 Český rozhlas [cit. 28.4.2021]. Dostupné z: <https://region.rozhlas.cz/krasa-z-niti-a-trpelivosti-stvorena-7767544> (B-22) Výuka ručně paličkované krajky. In: Krajkářská škola Vamberk [online]. © Rudolf Futter 2016 [cit. 28.4.2021]. Dostupné z: <http://www.krajcarskaskola.cz/> (B-23) Výuka ve škole. In: Krajkářská škola Vamberk [online]. © Rudolf Futter 2016 [cit. 28.4.2021]. Dostupné z: <http://www.krajcarskaskola.cz/> (B-24) Vamberk, Foto: Sejkora. In: Orlický týdeník [online]. © Orlický týdeník 2012-2022 [cit. 28.4.2021]. Dostupné z: <http://www.orlickytydenik.cz/vamberk-a-krajka-patri-k-sobe-avsak-uzivit-se-dnes-palickovanim-da-se-ale-je-to-na-hrane-rika-krajkarka/> (B-25) Výuka ve škole. In: Krajkářská škola Vamberk [online]. © Rudolf Futter 2016 [cit. 28.4.2021]. Dostupné z: <http://www.krajcarskaskola.cz/> (B-26) Výuka ve škole. In: Krajkářská škola Vamberk [online]. © Rudolf Futter 2016 [cit. 28.4.2021]. Dostupné z: <http://www.krajcarskaskola.cz/> (B-27) Výuka ve škole. In: Krajkářská škola Vamberk [online]. © Rudolf Futter 2016 [cit. 28.4.2021]. Dostupné z: <http://www.krajcarskaskola.cz/>

(B-28) Palička s pláštíkem. In: Feja prodejní galerie pro vaše výrobky [online]. © 1992-2013 Studio dmm [cit. 8.2.2021]. Dostupné z: <http://www.feja.cz/saleDetail.aspx?pid=74> (B-29) Palička bezplášťková. In: Feja prodejní galerie pro vaše výrobky [online]. © 1992-2013 Studio dmm [cit. 8.2.2021]. Dostupné z: <http://www.feja.cz/saleDetail.aspx?pid=75> (B-30) Binche Bobbin (Various woods). In: Roseground a complete lacemaker to lacemaker service [online]. © Roseground 2021 | Everything you need for Lacemaking and Tatting [cit. 26.4.2021]. Dostupné z: <https://www.roseground.com/product/binche-bobbin-various-woods> (B-31) Honiton Bobbin Pack (Various woods). In: Roseground a complete lacemaker to lacemaker service [online]. © Roseground 2021 | Everything you need for Lacemaking and Tatting [cit. 26.4.2021]. Dostupné z: <https://www.roseground.com/product/honiton-bobbin-pack-various-woods> (B-32) Collection fourteen antique lace Bobbins including, ivory, bone and wooden examples. In: Carter's price guide to atiques [online]. © 2021 John Furphy Pty. Ltd. trading as CARTER'S Publications [cit. 25.4.2021]. Dostupné z: <https://www.carters.com.au/index.cfm/item/1204503-collection-fourteen-antique-lace-bobbins-including-ivory-bone-an/> (B-33) Palička s kovem 549, 14 cm. In: Paličkování – internetový obchod [online]. © Copyright 2015 Iva Prošková – Paličkování [cit. 25.4.2021]. Dostupné z: https://www.palickovani.cz/el_shop3/detail.php?next=shop&id=549 (B-34) Bone up on Bobbins: the craft of lace bobbin making. In: Stuart King [online]. © Namesco Limited 2019 [cit. 26.4.2021]. Dostupné z: <https://stuartking.co.uk/bobbin-making/> (B-35) Ručně vyřezávaná palička. In: Paličkování – internetový obchod [online]. © Copyright 2015 Iva Prošková – Paličkování [cit. 26.4.2021]. Dostupné z: https://www.palickovani.cz/el_shop3/detail.php?next=shop&id=1404 (B-36) bobbin lace by Juankaonk. In: Thingiverse – Digital Design for Physical Objects [online]. © NameCheap, Inc. 2019 [cit. 25.4.2021]. Dostupné z: <https://www.thingiverse.com/thing:2256657> (B-37) English style bobbins, 3D printed in PLA plastic . In: Devon Makes These [online]. Automattic Inc. 2021 [cit. 25.4.2021]. Dostupné z: <https://devonmakesthese.com/2018/11/14/3d-printed-english-bobbins/> (B-38) Lace Bobbins. In: STLfinder [online]. © Powered by STLfinder search engine 2021 [cit. 25.4.2021]. Dostupné z: <https://www.stlfinder.com/model/lace-bobbins-7jZH4GZk/3461753/> (B-39) Openwork Decorative Lace bobbin. In: STLfinder [online]. © Powered by STLfinder search engine 2021 [cit. 25.4.2021]. Dostupné z: <https://www.stlfinder.com/model/openwork-decorative-lace-bobbin-1j5nwxU0/3467383/> (B-40) Wire Lace Bobbin. In: STLfinder [online]. © Powered by STLfinder search engine 2021 [cit. 25.4.2021]. Dostupné z: <https://www.stlfinder.com/model/wire-lace-bobbin-GtRg8bom/3472512/> (B-41) Podvinek Tulipány, Emilie Vrbová. In: Sedlická krajka, o.p.s. 2008 [cit. 19.5.2021]. Dostupné z: <http://www.krajky-sedlice.cz/podvinek-ke-stazeni/> (B-42) Markfelder Straße beim Kanalfestival 2011 in Datteln. In: Wikipedia [online]. © 2021 Wikimedia Foundation, Inc. [cit. 8.2.2021]. Dostupné z: https://nl.wikipedia.org/wiki/Bestand:Datteln_-_KF2011_-_Markfelder_Stra%C3%9Fe_08_ies.jpg

Zdroje

(1-1) MALÁTOVÁ, Lenka. Krajkářství pod Orlickými horami. In: Paličkování. Brno: CP Books a.s., 2005. 144 s. Edice tradiční řemesla. ISBN 80-251-0300-5
(1-2) MALÁTOVÁ, Lenka. Historie českého krajkářského školství. In: Paličkování. Brno: CP Books a.s., 2005. 144 s. Edice tradiční řemesla. ISBN 80-251-0300-5
(1-3) Iva Prošková. Paličkování, Paličkovaná krajka – Iva Prošková [online]. © 2007 Iva Prošková [cit. 19.5.2021]. Dostupné z: <https://www.palickovani.cz/iva-proskova.php>

Další použitá literatura

MARKOVÁ, Denisa. Krajka. Svitavy, 2018. Středoškolská odborná činnost. Gymnázium a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky Svitavy, Obor č. 15: Teorie kultury, umění a umělecké tvorby. Vedoucí práce PaedDr. Radomila Oblouková
MALÁTOVÁ, Lenka. Paličkování. Brno: CP Books a.s., 2005. 144 s. Edice tradiční řemesla. ISBN 80-251-0300-5
TRANDŽÍKOVÁ, Mária. Paličkujeme. Bratislava: Alfa, vydavateľstvo technickej a ekonomickej literatúry, 1983. 95 s.
MIŠÍK, Vítazoslav. Škola paličkovaná. Alfa, vydavateľstvo technickej a ekonomickej literatúry, 1988. 145 s.
KYBALOVÁ, Ludmila. Současná krajka. Praha: Odeon, nakladatelství krásné literatury a umění, 1981. 71 s. Edice soudobé české umění.